



Schola Europaea / Office of the Secretary-General

Pedagogical Development Unit

Ref.: 2019-05-D-2-hu-3<sup>1</sup>

Orig.: HU

## Magyar nyelv L1 (Magyar nyelv és irodalom) tanterv – középiskola

### Syllabus for Hungarian L1 – Secondary cycle

---

Approved by the Joint Teaching Committee by means of Written Procedure WP 2019/32 on 16 July 2019

Entry into force on 1 September 2019 for S1-S6  
on 1 September 2020 for S7

1<sup>st</sup> Baccalaureate session in June 2021

Attainment descriptors<sup>2</sup>: on 1 September 2019 for S6  
on 1 September 2020 for S7

1<sup>st</sup> Baccalaureate session in June 2021

---

<sup>1</sup> Further to the decision of the BIS taken by Written Procedure 2020/17 on 31 August 2020, the approved written examination material for **Hungarian Language I** for use with the new marking system in the European Baccalaureate was inserted in the syllabus.

<sup>2</sup> The „Attainment descriptors in Hungarian L1” (ref. 2018-01-D-39-hu-2) were approved by the Joint Teaching Committee at its meeting of 8 and 9 February 2018 in Brussels (already in force since 1 September 2018 for S1-S5).

## Tartalomjegyzék

<b>Előszó</b>	<b>3</b>
<b>Preface</b>	<b>4</b>
<b>Introduction</b>	<b>5</b>
<b>Vorwort</b>	<b>6</b>
<b>1. Általános célkitűzések</b>	<b>7</b>
<b>2. Módszertani alapelvek</b>	<b>8</b>
<b>3. Fejlesztési célok</b>	<b>9</b>
3.1. Az első tanulmányi ciklus (S1-S3)	9
3.2. A második tanulmányi ciklus (S4-S5)	10
3.3. A harmadik tanulmányi ciklus (S6-S7)	10
<b>4. Tartalmak</b>	<b>12</b>
4.1. Az első tanulmányi ciklus (S1-S3)	12
4.2. A második tanulmányi ciklus (S4-S5)	15
4.3. A harmadik tanulmányi ciklus (S6-S7)	18
<b>5. Értékelés</b>	<b>22</b>
5.1.1. Általános megállapítások	22
5.1.2. Értékelés, a továbbhaladás feltételei – Magyar nyelv L1	23
5.2. Az érettségi vizsga értékelési rendszere	51
5.2.1. Értékelési mátrix az írásbeli érettségi vizsgához	51
5.2.2. Értékelési mátrix a szóbeli érettségi vizsgához	53
<b>6. Függelék: Az érettségi vizsga</b>	<b>54</b>
6.1. Az írásbeli érettségi vizsga leírása	54
6.2. Írásbeli érettségi mintafeladatsor és értékelési útmutató	55
6.3. A szóbeli érettségi vizsga leírása	65
6.4. Szóbeli érettségi mintafeladatok és értékelési útmutató	66
6.5. A szóbeli vizsgarész értékelőlapja	77

## Előszó

Az Európai Iskolákban tanuló diákok számára a magyar anyanyelven folyó tanulás kiemelt jelentőségű a többnyelvű, nemzetközi környezetből adódóan. A szövegek megértése, azokból a tárgyhoz tartozó információk kiszűrése, a szóbeli és írásbeli önkifejezés különböző helyzetekben, többféle írásbeli műfaj magabiztos ismerete, a médiumok megfelelő használata és a kreativitás – ezek azok az alapvető követelmények, amelyekre a társadalmi élet, a szakmai képzés, illetve a sikeres továbbtanulás során szükség van.

Az anyanyelvi oktatás során a tanulók olyan kompetenciákat sajátítanak el, amelyek segítségével megérthetik a világukat, amelyek birtokában rendezni és alakítani tudják a róla alkotott képüket. Az irodalom és a médiumok megismerése, a nyelvhasználat tudatosítása, fejlesztése révén az anyanyelvi oktatás jelentős mértékben, jóval a tantárgy és az iskola keretein is túl hozzájárul a diákok általános műveltségének bővítéséhez, látókörének szélesítéséhez, a világ megértésére irányuló és önkifejezésüket lehetővé tevő képességeinek alakításához.

Mindez biztosítja a tanulók számára annak feltételeit, hogy érdeklődésük több irányban kifejlődhessen, és részt vehessenek a társadalmi életben. Megtapasztalják, milyen jelentőséggel bírnak a kulturális és esztétikai hagyományok a társadalmi fejlődésben, továbbá lehetőségük nyílik a nyelv és az irodalom kortárs és történeti formáival foglalkozni. Ezek a belátások tudatosítják számukra a kulturális, nyelvi, irodalmi és mediális kínálat jelentőségét az önálló fejlődésükben. Ehhez hangsúlyozottan hozzátartozik a más kultúrák ismerete, különösképpen az Európai Iskolákban.

Az alábbi, kompetencia alapú magyar nyelv és irodalom tanterv szemléletét és módszertanát a magyarországi Nemzeti alaptanterv és az Európai Iskolák általános alapelvei határozzák meg. Ehhez kapcsolódik a tanterv tartalmi részének csökkentése és az olyan tanulócentrikus munkaformák egyre nagyobb mértékű alkalmazása, amelyek elősegítik az önálló tanulást és a csapatmunkát. Szerkezetének és a következetesen a kompetenciákra helyezett hangsúlynak köszönhetően a tanterv megfelel az Európai Iskolák által támasztott elvárásoknak és alkalmazza az Iskolák által megfogalmazott követelményeket és irányelveket.

A középiskolai tanterv épít az általános iskolai előzményekre, kiemelt figyelmet fordítva a zökkenőmentes átmenet biztosítására. Figyelembe veszi a tanulók nyelvi és kulturális hátterét, egyéni sajátosságait. Kidolgozása során figyelembe vettük a magyar közoktatásban zajló szakmai folyamatokat, a tantervi változásokat érintő szakmai alapvetéseket.

## **Preface**

Due to the multilingual and international environment, learning Hungarian L1 is very important for the Hungarian students of the European Schools. The ability to understand texts, deduct subject-specific information, communicate in different situations both orally and in written form, as well as being able to master different types of writing, use media appropriately and show creativity are fundamental prerequisites for a successful social life, vocational training, and university education.

In Hungarian L1 lessons, students acquire competences that help them grasp, structure, and shape the world around them. Through the knowledge and use of language, literature, and media, Hungarian L1 lessons contribute substantially to students' education as a whole and the acquisition of appropriate comprehension and communication skills, far beyond the boundaries of the subject and school itself.

Students are provided with the qualifications necessary to develop a diverse set of interests and participate in society. They experience the importance of cultural traditions and aesthetic concepts for societal development. Furthermore, they are inspired to discuss contemporary and historic manifestations of language and literature. These insights make them aware of the significance of cultural, linguistic, literary, and media diversity for their own development. European Schools are able to add an even more holistic perspective by including a multitude of other cultures.

The competence-based Hungarian L1 syllabus for the European Schools adhere to the scholastic standards as agreed upon in the Hungarian national core curriculum and the educational principles of the European Schools. As a result, the content of the curriculum has been reduced and more student-oriented learning settings, which promote independent learning and the ability to work in a team, have been implemented. Through its structure and consistent competences-based approach, this curriculum meets the requirements of the European Schools and implements their standards and guidelines.

A coordination with the primary syllabus was done in order to guarantee a smooth transition from primary to secondary school, focusing on the linguistic and cultural background and also the individual needs of students. The ongoing professional discourse about the Hungarian national core curriculum was also taken into account.

## Introduction

Pour les élèves des Écoles Européennes, l'enseignement du hongrois langue maternelle (L1) a une importance particulière, compte tenu de l'environnement international et plurilingue. Comprendre des textes et en tirer les informations pertinentes, s'exprimer à l'oral et à l'écrit dans des situations différentes, maîtriser l'écrit dans des formes diverses, utiliser les médias à bon escient et développer sa créativité – voilà les prérequis essentiels qui permettent de participer à la vie en société, de réussir à une formation professionnelle ou aux études universitaires.

Lors de l'enseignement de la langue maternelle, les élèves acquièrent des compétences qui leur permettent de comprendre le monde dans lequel ils vivent et d'interagir avec celui-ci. Au-delà des limites de la matière et de l'école, l'enseignement de la langue maternelle contribue fondamentalement à l'enrichissement de la culture générale en transmettant des savoir-faire pour agir et s'orienter dans les domaines linguistiques, littéraires et médiatiques ainsi qu'au développement des compétences permettant de comprendre le monde, de s'exprimer et d'élargir son point de vue.

Tout cela permet aux élèves de développer des centres d'intérêt multiples et de participer à la vie en société. Ils apprennent l'importance des traditions culturelles, des conceptions artistiques et l'influence que celles-ci peuvent avoir sur l'évolution de la société. On les incite également à découvrir la langue et la littérature sous leurs formes contemporaines et historiques. Ces discernements leur font prendre conscience de l'importance que peut avoir la diversité culturelle, linguistique, littéraire et médiatique dans leur propre développement de façon autonome. Cela comprend explicitement le regard sur d'autres cultures aussi, surtout dans le contexte des Écoles Européennes.

Le compétences-programme ci-présent tient compte des standards de formation agréés par le tronc commun national hongrois ainsi que des objectifs généraux des Écoles Européennes. Cela va de pair avec une réduction des contenus des programmes ainsi qu'avec une plus grande utilisation des formes pédagogiques centrées sur l'élève qui favorisent l'apprentissage autonome et la capacité de travailler en équipe. Grâce à sa structure et à son insistance conséquente sur les compétences, ce programme répond aux exigences des Écoles Européennes et réalise leurs objectifs et principes.

Le programme du secondaire fonde sur celui de l'école primaire, surtout pour faciliter la transition de l'école primaire à l'école secondaire. Le milieu linguistique et culturel des élèves est considéré dans le programme, ainsi que leur spécificités individuelles. En élaborant le programme, on considérait les processus professionnels courants dans l'éducation nationale hongroise, les principes concernant les modifications du programme d'enseignement.

## Vorwort

Für die Schülerinnen und Schüler der Europäischen Schulen ist der muttersprachliche Ungarischunterricht durch das vielsprachige und internationale Umfeld von besonderer Bedeutung. Texte verstehen, ihnen sachgerechte Informationen entnehmen, sich mündlich und schriftlich in unterschiedlichen Situationen verständigen, vielfältige Schreibformen beherrschen, Medien fachbezogen nutzen und auch Kreativität entfalten - das sind grundlegende Voraussetzungen für die Teilnahme am gesellschaftlichen Leben, die berufliche Ausbildung bzw. ein erfolgreiches Studium.

Im muttersprachlichen Unterricht erwerben die Schülerinnen und Schüler Kompetenzen, die ihnen helfen, ihre Welt zu erfassen, zu ordnen und zu gestalten. Über die Grenzen des Faches und die Schule hinaus leistet der muttersprachliche Unterricht einen wesentlichen Beitrag zur Allgemeinbildung in Form eines Orientierungs- und Handlungswissens in Sprache, Literatur und Medien und einer entsprechenden Verstehens- und Verständigungskompetenz.

Den Schülerinnen und Schülern bietet dies die Voraussetzungen, vielfältige Interessen zu entwickeln und am gesellschaftlichen Leben teilzunehmen. Sie erfahren, welche Bedeutung kulturelle Traditionen und ästhetische Vorstellungen für die gesellschaftliche Entwicklung haben, und werden dazu angeregt, sich mit zeitgenössischen und historischen Erscheinungsformen von Sprache und Literatur auseinander zu setzen. Diese Einsichten machen ihnen die Bedeutung der kulturellen, sprachlichen, literarischen und medialen Vielfalt für die eigene Entwicklung bewusst. Das schließt den Blick auf andere Kulturen ausdrücklich mit ein, in besonderer Weise an den Europäischen Schulen.

Der vorliegende kompetenzbasierte Lehrplan berücksichtigt den ungarischen Nationalen Grundlehrplan und die allgemeinen Grundsätzen der Europäischen Schulen. Damit verbunden sind eine inhaltliche Reduktion des Lehrplans sowie der zunehmende Einsatz schülerzentrierter Sozialformen, die eigenständiges Lernen und Teamfähigkeit fördern. Durch seine Struktur und die konsequente Kompetenzorientierung erfüllt dieser Lehrplan die Anforderungen der Europäischen Schulen und setzt deren Vorgaben und Leitlinien um.

Der Lehrplan für die Sekundarstufe stützt sich auf die Prämissen der Primarstufe, um einen problemlosen Übergang von der Primarstufe zur Sekundarstufe zu gewährleisten. Der Lehrplan berücksichtigt den sprachlichen und kulturellen Hintergrund sowie die individuelle Beschaffenheit der Schülerinnen und der Schüler. Bei der Erarbeitung wurden die aktuellen fachspezifischen Tendenzen des ungarischen öffentlichen Bildungssystems sowie die Grundsätzen betreffend die Lehrplanänderung in Betracht gezogen.

## 1. Általános célkitűzések

Az Európai Iskolákban folyó képzés célja, hogy a tantárgyi oktatással összhangban előmozdítsa a tanulók személyiségfejlődését az iskola keretein túl, a szélesebben vett társadalmi és kulturális közegükben. A formális, tantárgyi oktatás kompetencia alapú, az ismeretek megszerzésének, a képességek, attitűdök fejlesztésének, kibontakoztatásának együttesét jelenti, egyszerre több műveltségi területen. A személyiség fejlesztése, az egyéni adottságok kibontakoztatása egyszerre és összhangban zajlik több – lelki, erkölcsi, szociális és kulturális – téren, és magába foglalja a különféle társadalmi szituációknak megfelelő magatartás képességének elsajátítását, annak a közegnek a megismerését és megértését, amelyikben a tanuló mozog, valamint saját identitásának formálását.

E kettős cél (a kompetenciák megszerzése és a személyiség fejlesztése) megvalósulását az európai kultúra gazdagságának tudatos megélése, birtokba vétele segíti elő. A közös európai értékek felfedezésén, az európai szellemi közösség felismerésén és az európai életvitel megismerésén keresztül vezet az út a tanulók számára ahhoz, hogy megbecsüljék és tiszteletben tartásuk a különféle európai országok és régiók hagyományait, miközben alakítják és megőrzik saját nemzeti identitásukat.

Az Európai Iskolák diákjai Európa és a világ jövőbeli polgárai. Olyan kompetenciákkal kell rendelkezniük, amelyek birtokában szembe tudnak nézni a gyorsan változó világ kihívásaival. Az Európai Bizottság és az Európai Parlament 2006-ban fogadta el az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kompetenciák keretrendszerét. A dokumentum nyolc kulcskompetenciát jelöl meg, amelyek a személyiség kibontakoztatásához, az aktív állampolgári jelenlétéhez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkavállaláshoz szükségesek:

1. anyanyelvi kommunikáció
2. idegen nyelveken folytatott kommunikáció
3. matematikai kompetencia és alapvető kompetenciák a műszaki, illetve a természettudományok terén
4. digitális kompetencia
5. a tanulás tanulása
6. társadalmi és állampolgári kompetenciák
7. kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
8. kulturális tudatosság és kifejezőképeség.

Az Európai Iskolák tantervei ezeknek a kulcskompetenciáknak a fejlesztését helyezik a középpontba. Ennek értelmében a nyelvi tantervek nemcsak a szorosabban vett kommunikációs kompetenciák, hanem a tanulók szociális érzékének, állampolgári és kulturális tudatosságának, önkifejezésének fejlesztésében is kiemelt szerepet töltenek be. A magyar nyelv és irodalom mint anyanyelvi (az iskolákban első nyelvi, L1) tantárgy alapját adja minden további tanulási, kognitív folyamatnak, valamint magától értetődően kiemelt jelentősége van a nemzeti kulturális örökség közvetítésében, a saját nemzeti identitás alakításában.

## **2. Módszertani alapelvek**

1. Kompetencia alapú oktatás: a kognitív, emocionális és szociális kompetenciák erősítése a kommunikációs és interkulturális kompetenciák előtérbe helyezésével
2. Az oktatás differenciálása a különböző tanulási feltételek és környezet, egyéni képességek, különböző tanulási stílusok stb. alapján
3. Pozitív, motiváló tanulási környezet biztosítása
4. Az oktatás céljainak és társadalmi kontextusának átláthatóvá tétele
5. Az önálló tanulás, a munka során a saját felelősség és a kritikai gondolkodás támogatása
6. Tevékenységközpontú oktatás, változatos munkaformák és -módszerek alkalmazása
7. A különböző tantárgyak tanulása közben szerzett ismeretek integrált alkalmazása
8. Az új médiumokkal való funkcionális és felelős bánásmód elősegítése
9. Az iskolán túli kulturális környezetre nyitott oktatás (a kortárs kulturális terek, szereplők, tudományos és közéleti diskurzusok megismerése)



### 3. Fejlesztési célok

A magyar nyelv- és irodalomoktatás legáltalósabb, legáltalósabb célja a kompetenciák fejlesztése. A tanítási célok és az oktatási tartalmak meghatározása, továbbá az értékelés az Európai Iskolák kompetenciamodelljén alapul. A tantárgyi kompetenciák:

- a) szövegértés
- b) írásbeli szövegalkotás
- c) érvelés
- d) értelmezés
- e) tantárgyi háttérismeretek
- f) nyelvi tudatosság
- g) kritikai gondolkodás
- h) beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása

#### 3.1. Az első tanulmányi ciklus (S1-S3)

Az első tanulmányi ciklus végén a tanulók képesek *tanári útmutatás nyomán*

- a) életkoruknak megfelelő irodalmi és nem irodalmi szövegeket olvasni és megérteni,
- b) egyszerű, rövidebb szövegeket a műfajnak, a beszédhelyzetnek megfelelő regiszterben megírni,
- c) életkoruknak megfelelő témákban állást foglalni és érveket megfogalmazni,
- d) különböző típusú, egyszerű szövegeket kommunikációs jellemzőikből kiindulva értelmezni,
- e) szövegek vizsgálata és alkotása során alapvető szaktárgyi ismereteket és fogalmakat felhasználni,
- f) egyszerű szövegek nyelvi sajátosságait bemutatni, hétköznapi szövegtípusok nyelvi jellemzőinek megfelelően szöveget alkotni,
- g) koruknak megfelelő tárgyakkal és témákkal kapcsolatban kérdéseket, problémákat felvetni, illetve ilyen témákról saját véleményét alkotni, azt szóban és írásban kifejtetni,
- h) másokkal a beszédhelyzetnek megfelelően kommunikálni, egyszerű témákat rövid előadás formájában felvezetni, bemutatni.

### 3.2. A második tanulmányi ciklus (S4-S5)

A második tanulmányi ciklus végén a tanulók képesek *megadott szempontok alapján*

- a) életkoruknak megfelelő irodalmi és nem irodalmi szövegeket olvasni és megérteni,
- b) különféle műfajokba tartozó, terjedelmesebb, önálló gondolatmenetet megrajzoló szövegeket a műfajnak, a beszédhelyzetnek megfelelő regiszterben megírni,
- c) életkoruknak megfelelő témákban a sajátjuktól eltérő nézőpontokat is átlátni, ezekkel szemben vagy ezek mellett érveket felsorakoztatni,
- d) különböző típusú, összetettebb, terjedelmesebb szövegek mögöttes, nem szó szerinti jelentéseit feltárni, ezekre reflektálni,
- e) szövegek vizsgálata és alkotása során a tanult ismereteket és fogalmakat felhasználni, más tantárgyak tanulása során szerzett ismereteikkel összekapcsolni,
- f) életkoruknak megfelelő, összetettebb szövegek nyelvi sajátosságait bemutatni, különféle szövegtípusok nyelvi jellemzőinek megfelelően szöveget alkotni,
- g) koruknak megfelelő tárgyakkal és témákkal kapcsolatban kérdéseket, problémákat felvetni, ilyen témákról saját véleményét alkotni, azt szóban és írásban kifejtteni,
- h) párbeszédet kezdeményezni, beszélgetést indítani életkoruknak megfelelő témákról, ilyenekről vitaindítót, prezentációt tartani, másokkal együttműködve, támogató módon kommunikálni.

### 3.3. A harmadik tanulmányi ciklus (S6-S7)

A harmadik tanulmányi ciklus végén a tanulók képesek *önállóan*

- a) az európai és nemzeti kulturális örökségben gyökerező, a közéleti és tudományos diskurzusok irodalmi és nem irodalmi szövegeit olvasni és megérteni,
- b) különféle műfajokba tartozó, terjedelmesebb, önálló gondolatmenetet megrajzoló szövegeket saját, kiforrott stílusukban megírni,
- c) életkoruknak megfelelő témákban eltérő nézőpontokat átlátni, saját álláspontjukat kialakítani és érveiket felsorakoztatni,
- d) különböző típusú, összetettebb, terjedelmesebb szövegek mögöttes, nem szó szerinti jelentéseit feltárni, ezekre reflektálni, ezekről kritikai véleményt formálni,

- e) szövegek vizsgálata és alkotása során ismereteiket felhasználni, szakszerűen, szakkifejezések használatával megfogalmazni, más tantárgyak tanulása során szerzett ismereteikkel összekapcsolni, összefüggéseket keresni,
- f) különféle kommunikációs helyzetekben a témának megfelelően, a kommunikációs partnerekkel együttműködve megnyilvánulni,
- g) koruknak megfelelő tárgyakkal és témákkal kapcsolatban kérdéseket, problémákat felvetni, ilyen témákról saját véleményt alkotni, azt szóban és írásban kifejezni,
- h) párbeszédet kezdeményezni, beszélgetést indítani különféle, magán- és közéleti beszédhelyzetekben, rálátást igénylő, összetett kérdésekről, témákról, ilyenekről vitaindítót, prezentációt tartani, másokkal együttműködve, támogató módon kommunikálni.

## 4. Tartalmak

### 4.1. Az első tanulmányi ciklus (S1-S3)

#### 4.1.1. Készségek, képességek, attitűdök

a) Az önálló és tudatos tanulás képességének megalapozása, az önálló (egyéni, páros vagy csoportos), feladattudatos órai munkavégzéshez szükséges attitűd kialakítása, illetve megerősítése a differenciált, személyre szabott oktatási-tanulási folyamatban; ezen belül:

- a tanuló társakkal való együttműködés (kooperáció) fontosságának, előnyeinek tudatosítása, formáinak kialakítása, technikáinak megismerése, bevezetése, illetve folytatása az általános iskolai előzményekre építve, különféle (páros, csoportos) munkaformákban,
- a hatékony órai kommunikáció formáinak, módszereinek kialakítása, a tanár-diák és diák-diák együttműködés megalapozása, a csoportszintű együttműködés kialakítása,
- az IKT eszközök használatának bevezetése a tanulásba, a digitális szövegalkotás gyakorlása, illusztrációkat, képi elemeket is tartalmazó dokumentumok létrehozása, a kritikus forráshasználat fontosságának tudatosítása, a hivatkozás etikájának és módjainak megismerése,
- a kortárs és önértékelés bevezetése, gyakorlatának, formáinak kialakítása, fontosságának, a tanulási folyamatban betöltött szerepének tudatosítása; saját és tanuló társak munkáinak, írásbeli és szóbeli megnyilvánulásainak értékelése megadott szempontok alapján.

b) Szövegértés és szövegalkotás (olvasás, írás, elemzés, értelmezés és érvelés)

A tanulók magyar nyelvi és kommunikációs képességeinek (szövegértési, írásbeli és szóbeli kifejezőkészségének) fejlesztése a bonyolultabb, árnyalt gondolati tartalmak befogadásának és kifejezésének irányában; ezen belül:

- a különböző képzési és nyelvi háttérrel érkező diákok nyelvi és kommunikációs kompetenciáinak személyre szabott, a diákok sajátos igényeinek megfelelő fejlesztése a differenciált munkavégzés révén, a további hatékony munkavégzés érdekében,
- a szöveg értő befogadását biztosító olvasás megtanulása, gyakorlása (különféle műfajú, irodalmi és nem irodalmi szövegek kifejező felolvasása, összefoglalása, tartalmának visszaadása írásban és szóban, különféle műfajokban és címzetteknek),

- a tanulmányokhoz szükséges eszközszintű íráskészség kialakítása, illetve fejlesztése, saját, jól olvasható kézírás kifejlesztése, rendezett íráskép kialakítása, a magyar helyesírás szabályainak megismerése, alkalmazása tanári útmutatással,
- a jegyzetkészítés különféle módszereinek megismerése, gyakorlása, a diákok személyes igényeinek leginkább megfelelő formák, gyakorlatok kialakítása (grafikus szervezők, ábrák, táblázatok, grafikonok, illusztrációk stb. készítése),
- az olvasott vagy meghallgatott, különféle szövegműfajokba tartozó, nem csak irodalmi szövegek (köztük érvelések) gondolatmenetének követése, makro- (a szöveg főbb egységei, szerkezeti elemei, elrendezése) és mikroszerkezetének (a bekezdések, mondatok, szószerkezetek szintje) feltárása; az így szerzett tapasztalatok alkalmazása a szövegalkotásban, a szabatos, árnyalt önkifejezésben;
- különböző szövegtípusok, köztük egyszerű érvelő szövegek alkotása a tanulók mindennapi világához, környezetéhez közel álló témák előnyben részesítésével; az írásfolyamat különböző fázisainak tudatosítása (témaválasztás, tervezés, anyaggyűjtés, vázlatírás, a visszajelzések figyelembe vétele, a végső változat kidolgozása).

#### c) Nyelvi tudatosság, kritikai gondolkodás, beszéd-készség, szóbeli szövegalkotás

- Az együttműködés képességének fejlesztése különböző beszédpartnerekkel különféle beszédhelyzetekben, a másik ember közlésének egyre pontosabb felfogása a mindennapi helyzetekben, az önellenőrzés, önkorrekció képességének elsajátítása a kommunikációs magatartásban,
- a helyesírási szabályzat, szótárak, segédprogramok (pl. helyesírás-ellenőrző, online nyelvi, nyelvhelyességi alkalmazások, oldalak) használata az önellenőrzésben, a hibák elkerülésében, a kortársak munkáinak értékelésében, tanári útmutatás nyomán,
- a multikulturális, változatos és összetett társadalmi környezetben (pl. az iskolában) folytatott kommunikációban a szereplők eltérő nyelvi és kulturális háttéréből adódó különbségek megfigyelése, az ilyen, összetett kommunikációs helyzetekben alkalmazható stratégiák megismerése és gyakorlása,
- konstruktív részvétel párbeszédekben; a másokra való odafigyelés képességének fejlesztése, az erre irányuló igény felkeltése; annak gyakorlása, hogyan kell a mondanivalót rugalmasan a kommunikációs helyzethez igazítani, hogyan lehet a különféle helyzetekben a partnereknek előremozdító, a megoldás irányába vivő jelzéseket adni,

- ismerkedés az önálló szóbeli megnyilvánulás beszédhelyzeteivel (vita, vitaindító, felszólalás, hozzászólás, kiselőadás/prezentáció stb.); az ezekhez tartozó beszédműfajok jellemzőinek felfedezése,
- az önálló gondolkodás fejlesztése az önálló feladatmegoldások révén, az önálló probléma- és kérdésfelvetés bátorításával, a problémamegoldás egyéni útjainak megnyitásával,
- ismeretek szerzése tanári útmutatáson alapuló, önálló kutatás révén, az így szerzett ismeretek felhasználása a tanulási folyamatban,
- kapcsolatok keresése tanári útmutatás nyomán a más tárgyak tanulása (pl. humán tudományok tantárgy) során szerzett ismeretekkel.

#### 4.1.2. Tantárgyi háttérismeretek

a) A korábban (általános iskolában, előző képzési szakaszban vagy spontán) megszerzett nyelvi ismeretek rendszerezése és bővítése, beleértve a magyar leíró nyelvtani ismereteket, és ezekkel összefüggésben a helyesírási ismereteket:

- a kommunikáció alapjai (a nyelv mint jelrendszer, nyelvtan, nyelvhasználat, nyelv és beszéd); a nem nyelvi kommunikáció fajtái és elemei; a tömegkommunikáció, a digitális kommunikáció jellemzői, műfajai,
- a nyelvi szintek grammatikája (a mondat, a mondatfajta, a mondat szerkezete; szófajok és mondatrészek, szóalkotási módok, alaktan, hangtan).

b) A pozitív olvasási tapasztalatot elősegítő, a tanulók érdeklődési körével érintkező, képességüknek és életkoruknak megfelelő, számukra fogódzókat kínáló, motiváló, nem irodalmi és irodalmi szövegek olvasása olyan olvasási helyzetekben, tanulási környezetben, amelyben az olvasás szórakozásként és gazdagodásként tapasztalható meg, így felkeltve a tanulók érdeklődését az olvasás iránt, növelve a benne lelt örömet, hozzájárulva az önismeret és az empátia erősödéséhez, kialakulásához. Ezen belül:

- évfolyamonként legalább egy kötelező olvasmány (regény, elbeszélő költemény, dráma) elolvasása és feldolgozása a tanár választása alapján,
- továbbá évfolyamonként legalább egy, a tanár és a diákok által egyénileg, illetve a tanulócsoporthoz választott nagyobb terjedelmű kötelező olvasmány (regény) elolvasása és feldolgozása,
- különböző műfajú és különböző korokból származó kisepikai alkotások, lírai művek, szemelvények olvasása és feldolgozása a tanár és a tanulócsoporthoz választása alapján,

- különböző műfajú irodalmi és nem irodalmi szövegek olvasása és feldolgozása, a kifejezésmód jelentésformáló szerepének megtapasztalása (pl. műnemek és műfajok; líra, epika, dráma; vers és próza; szóképek és alakzatok, komikum, irónia, beszédhelyzet és kontextus stb.),
- jellemek (irodalmi művek és filmek szereplői, a tanulók mindennapi környezetében, nem csak irodalmi szövegekben megjelenő karakterek) megfigyelése, róluk (az életkori sajátosságoknak megfelelően) árnyalt kép kialakítása és bemutatása, jellemrajzok készítése szóban és írásban,
- témák és motívumok (pl. képzelet és valóság, természet, történelem, emberi kapcsolatok, konfliktusok, egyén és közösség) felismerése a szöveges és vizuális kultúra különböző műfajaiban és szintjein,
- a magyarság, a magyar identitás szempontjából kiemelkedően fontos, a kulturális hagyományban emblematikus alkotások olvasása, megismerése (pl. Himnusz, Szózat).

#### 4.2. A második tanulmányi ciklus (S4-S5)

##### 4.2.1. Készségek, képességek, attitűdök

a) Az önálló és tudatos tanulás képességének továbbfejlesztése a differenciált, személyre szabott oktatási-tanulási folyamatban; az önálló (egyéni, páros vagy csoportos), feladattudatos órai munkavégzéshez szükséges kompetenciák erősítése, továbbfejlesztése; ezen belül:

- a tanuló társakkal és a tanárral való együttműködés (kooperáció) erősítése, formáinak, technikáinak gyakorlása, a hatékony órai kommunikáció formáinak, módszereinek formálása, a tanár-diák és diák-diák kooperáció erősítése,
- az IKT eszközök mind szélesebb körű használata a tanulásban, a digitális szövegalkotás, különféle prezentációs, illetve interaktív eljárások (pl. dokumentum-megosztás) alkalmazása, a tudatos és etikus forráshasználat gyakorlása,
- a kortárs és önértékelés gyakorlatának továbbvitele, mind intenzívebb beépítése a tanulási folyamatba.

b) Szövegértés és szövegalkotás (olvasás, írás, elemzés, értelmezés és érvelés)

Az előző tanulmányi ciklusban megszerzett magyar nyelvi és kommunikációs készségek (szövegértés, írásbeli és szóbeli kifejezőképesség) továbbfejlesztése a tartalmukban koherens, a kommunikációs helyzetnek és céloknak megfelelő, a célközönséget szem előtt tartó, nyelvileg változatos szövegek alkotásának, valamint a bonyolultabb, árnyalt gondolati tartalmakat hordozó, összetett, rétegzett szövegek befogadásának irányában; ezen belül:

- az írásbeli szövegalkotás komplex képességének fejlesztése, jól olvasható, esztétikus kézírás, önálló, a mondanivalónak megfelelő szövegrendezés (tagolás) és a magyar helyesírás szabályainak önálló, tudatos alkalmazása,
- az írásfolyamat különböző fázisainak (témaválasztás, tervezés, anyaggyűjtés, vázlatírás, a visszajelzések figyelembevétele, a végső változat kidolgozása) tudatos alkalmazása,
- az érvelő és elemző írásformák, az irodalmi szövegekről való írás eszköztárának, formai és tartalmi elvárásainak, módszereinek megismerése, alkalmazása a szövegalkotásban, megadott szempontok alapján,
- tájékoztató és érvelő, nem irodalmi szövegek befogadása, illetve ilyen típusú szövegek forrásokra alapuló alkotása,
- a különféle, már ismert és újonnan megtapasztalt beszédhelyzetekre való tudatos reflektálás révén a beszédpartner, illetve a másik ember tiszteletén alapuló beszédkultúra kialakítása.

#### c) Nyelvi tudatosság, kritikai gondolkodás, beszédképesség, szóbeli szövegalkotás

- A különböző beszédpartnerekkel való együttműködés gyakorlása különféle beszédhelyzetekben, a másik ember közlésének tudatos értelmezése többféle kontextusban, az önellenőrzés, önkorrekciónak képességének fejlesztése a kommunikációs magatartásban,
- a nyelvi tudatosság növelése az anyanyelv és az idegen nyelv szerkezeti sajátosságainak, illetve a tanulók környezetében megjelenő anyanyelvi nyelvváltozatoknak a megfigyelése és összehasonlítása révén,
- az önálló szóbeli megnyilvánulás gyakorlása különféle beszédhelyzetekben (vita, vitaindító, felszólalás, hozzászólás, kiselőadás/prezentáció stb.); az ezekhez tartozó beszédműfajok jellemzőinek tudatosítása,
- az egyéni olvasási stratégiák, továbbá az ítélőképesség fejlesztése, az irodalmi tudatosság megerősítése,
- tapasztalatok szerzése a nyelv és az irodalom történetiségéről, életének belső összefüggéseiről, az esztétikai-művészeti felfogásokról, a nyelv és irodalom összefüggéseiről más műveltségi ágakkal, művészetekkel, médiumokkal,
- a nyelvváltozatok szókészletének tudatos használata a különféle kommunikációs helyzetekben, a nyelvi illemnek megfelelően,



- ismeretek szerzése megadott szempontokon alapuló, önálló kutatás révén, az így szerzett ismeretek felhasználása a tanulási folyamatban,
- kapcsolatok tudatosítása a más tárgyak tanulása (pl. történelem, művészetek, földrajz) során szerzett ismeretekkel.

#### 4.2.2. Tantárgyi háttérismeretek

a) A szöveg fogalma, szerkezete, típusai, a szövegkohézió, a szövegalkotás; stilisztika és jelentéstan, stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök (szóképek, zeneiség)

b) Annak megtapasztalása, hogy az irodalom, a szövegre épített műalkotás mint fikció valós konfliktusokat és problémákat tematizál különféle szinteken; a tudatos olvasói, befogadói magatartás megalapozása, az irodalmi művekről való együttgondolkodás, párbeszéd formáinak kialakítása, az ebben és az egyéni olvasat kialakításában, összefüggések meglátásában, feltárásában rejlő olvasói élmény megtapasztalása a művek és szövegek széles körének befogadása során; ezen belül:

- irodalmi művekben, társművészeti alkotásokban, nem irodalmi szövegekben megjelenő emberi kapcsolatok, cselekedetek, érzelmi viszonyulások, konfliktusok összetettségének értelmezése és megvitatása,
- tapasztalatok szerzése az intertextualitás jelenségéről – (archetipikus) témák, motívumok, toposzok, műfajok –, a metaforikus és többletjelentések kialakulásáról és felfejtéséről,
- formák és látásmódok összefüggéseinek, sajátosságainak feltárása, lírai, epikus és drámai művek olvasása és értelmezése, a műnemek sajátosságainak, közlésmódjának, szövegalkotásának megértése és tudatosítása a művek értelmezése során,
- az irodalom és a társművészetek, vizualitás viszonyáról való ismeretek és tapasztalatok szerzése,
- évfolyamonként legalább egy regény és egy dráma elolvasása és feldolgozása a tanár választása alapján,
- továbbá évfolyamonként legalább egy, a tanár és a diákok által egyénileg, illetve a tanulócsoporthoz által választott regény elolvasása és feldolgozása,
- az irodalom határterületei, társművészetek, médiumok megismerése, legalább egy irodalmi mű adaptációjának részletes feldolgozása,

- az európai irodalom legfontosabb alapkódjainak megismerése (történetek a görög mitológiából és a Bibliából, a görög-római antikvitás irodalma),
- irodalomtörténeti bepillantás a világ- és a magyar irodalom folyamataiba a 19. század közepéig; a nagyobb művelődéstörténeti korszakok áttekintése, irodalmi irányok, korstílusok jellemzői néhány mű, esetenként jelentős életmű bemutatásával,
- a magyarság, a magyar identitás szempontjából kiemelkedően fontos, a kulturális hagyományban emblematisztikus alkotások olvasása, megismerése a reformkori magyar irodalomból (pl. Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor műveiből).

#### 4.3. A harmadik tanulmányi ciklus (S6-S7)

##### 4.3.1. Készségek, képességek, attitűdök

a) Az önálló és tudatos tanulás képességére épülő munkavégzés; a differenciált, személyre szabott oktatási-tanulási folyamat kiterjesztése a kommunikációs és szociális képességeknek a diákok sajátos igényeinek megfelelő fejlesztésében; szükség esetén egyéni tanulási célok kitűzése, egyéni fejlődési tervek kidolgozása a sikeres érettségi vizsga érdekében; ezen belül:

- a tanulótársakkal való együttműködés (kooperáció) tudatos működtetése, formáinak, technikáinak önálló alkalmazása a tanulásban, a hatékony személyközi, kiscsoportos kommunikációban,
- a kortárs és önértékelés gyakorlatának széles körű, önálló alkalmazása a tanulási folyamatban,
- az IKT eszközök adaptív, tudatos használata a tanulásban, a digitális szövegalkotás, különféle prezentációs, illetve interaktív eljárások (pl. dokumentum-megosztás) széles körű alkalmazása, tudatos és etikus forráshasználat.

b) Szövegértés és szövegalkotás (olvasás, írás, elemzés, értelmezés és érvelés)

Az előző tanulmányi ciklusban megszerzett magyar nyelvi és kommunikációs készségek (szövegértés, írásbeli és szóbeli kifejezőképesség) önálló alkalmazása és továbbfejlesztése; ezen belül:

- az írásbeli szövegalkotás komplex képességének továbbfejlesztése, jól olvasható, esztétikus kézírás, önálló, a mondanivalónak megfelelő szövegrendezés (tagolás) és a magyar helyesírás szabályainak önálló, tudatos alkalmazása,
- különböző típusú irodalmi és nem irodalmi szövegek elemző, összehasonlító feldolgozása önállóan, a kialakított olvasási stratégiák birtokában, az érvelő és elemző

írásformák, az irodalmi szövegekről való írás eszköztárának, formai és tartalmi elvárásainak, módszereinek önálló, tudatos alkalmazásával,

- a szövegen kívüli szempontok (pl. korszak, életmű, esztétikai megközelítések, közéleti és szakmai diskurzusok stb. kontextusa, kontextust teremtő elemei) meglátása és azok beépítése különböző, irodalmi és nem irodalmi szövegek önálló értelmezésének kialakításába, elemzésébe,
- különféle értelmezési, megközelítési stratégiák fejlesztése, ezek tudatos megválasztása a szövegnek, a saját befogadói céloknak, elvárásoknak megfelelően,
- önálló, kritikai vélemény formálása különféle irodalmi és nem irodalmi szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepéről, értékéről, nyelvi, esztétikai megformáltságáról,
- saját és idegen szövegek átdolgozása, ezáltal jobbá formálása, nyelvi és stilisztikai csiszolása, a beszédhelyzethez, célközönséghez idomítása.

#### c) Nyelvi tudatosság, kritikai gondolkodás, beszédképesség, szóbeli szövegalkotás

- A különböző beszédpartnerekkel való együttműködés gyakorlása különféle beszédhelyzetekben, a másik ember közlésének tudatos értelmezése többféle kontextusban, az önellenőrzés, önkorrekciónak képességének tudatos alkalmazása a kommunikációs magatartásban,
- a tudatos, önálló szóbeli megnyilvánulás gyakorlása változatos beszédhelyzetekben (vita, vitaindító, felszólalás, hozzászólás, kiselőadás/prezentáció stb.); az ezekhez tartozó beszédműfajok jellemzőiről szerzett ismeretek önálló alkalmazása,
- az anyanyelv és a tanult idegen nyelvek szerkezeti sajátosságainak önálló megfigyelése, összevetése, a tanulók környezetében megjelenő anyanyelvi nyelvváltozatok megfigyelése és összehasonlítása, az így szerzett tapasztalatok alkalmazása a kommunikációban, szövegek befogadásában,
- az egyéni olvasási stratégiák tudatos alkalmazása, az önálló olvasmányválasztás, az ítélőképesség beépítése a tanulási folyamatba, gyakorlása a tanulás során, a tanulás folyamatában,
- az önálló gondolkodás – az önálló probléma- és kérdésfelvetés, az egyéni problémamegoldás – beépítése a tanulási folyamatba, az ezzel kapcsolatos önreflexió fejlesztése,

- a nyelv és az irodalom történetiségének megértése, a folyamatok belső összefüggéseinek önálló és tudatos keresése, felismerése, esztétikai-művészi felfogások, korszakok, irányzatok felismerése,
- a nyelv és irodalom összefüggéseinek önálló keresése, felfedezése más műveltségi ágakkal, művészetekkel, médiumokkal,
- a más tárgyak tanulása (pl. történelem, művészetek, filozófia) során szerzett ismeretek önálló alkalmazása, a kapcsolatok tudatos keresése és felfedezése a tanulás során.

#### 4.3.2. Tantárgyi háttérismeretek

a) A nyelv változása, nyelvrokonság, nyelvemlékek, nyelvjárások, nyelvi norma, nyelvstratégia; a nyelvi pragmatika, a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapjai.

b) Irodalmi és nem irodalmi szövegek feldolgozása tudatos olvasói, befogadói magatartással, az ezekről való együttgondolkodás, párbeszéd folytatásának, az egyéni olvasat kialakításának és az olvasói élmény megosztásának képessége birtokában; ezen belül:

- az intertextualitás jelenségéről szerzett tapasztalatok önálló beépítése a művek értelmezésébe; (archetipikus) témák, motívumok, toposzok, az európai irodalom legfontosabb kódjai, a műfajok továbbélése, metaforikus és többletjelentések felismerése, feltárása önállóan,
- formák és látásmódok összefüggéseinek, sajátosságainak önálló feltárása lírai, epikus és drámai művek olvasása és értelmezése során, a műnemek sajátosságainak, közlésmódjának, szövegalkotásának, az elbeszélő szerepének, nézőpontjának önálló feltárása és beépítése a saját olvasatba, elemzésbe,
- a kifejezésmód, a nyelvi megformáltság jelentésformáló szerepének önálló bemutatása irodalmi és nem irodalmi szövegek befogadása, elemzése során,
- évfolyamonként legalább két regény és egy dráma elolvasása és feldolgozása a tanár választása alapján,
- továbbá évfolyamonként legalább egy, a tanár és a diákok által egyénileg, illetve a tanulócsoporthoz választott regény elolvasása és feldolgozása,
- az irodalom határterületeivel, társművészetekkel, médiumokkal kapcsolatos további tapasztalatszerzés, legalább egy irodalmi mű adaptációjának részletes feldolgozása,
- bepillantás a világ- és a magyar irodalom folyamataiba a 19. század közepétől napjainkig, a nagyobb művelődéstörténeti korszakok áttekintése, irodalmi irányok,

korstílusok jellemzői néhány mű, esetenként jelentős életmű bemutatásával, ideértve a kortárs irodalmat,

- a magyarság, a magyar identitás szempontjából kiemelkedően fontos, a kulturális hagyományban emblematikus alkotások olvasása, megismerése a 19-21. századi magyar irodalomból (pl. Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila, Ottlik Géza stb. műveiből).

## 5. Értékelés

### 5.1.1. Általános megállapítások

A 2011-01-D-61-es „Az Európai Iskolák értékelési alapelvei” c. dokumentum megkülönbözteti a formatív és a szummatív értékelést. A formatív értékelés célja az oktatási és tanulási folyamat optimalizálása, a tanulók segítése, tanulással kapcsolatos önreflexiójának, tudatosságának fejlesztése az értékelés változatos formáinak alkalmazásán keresztül, amelyek között szerepel többek között a tanári visszajelzés, illetve az ön- és kortárs értékelés. Azt kell megállapítani, mennyire sikeres az aktuális tanulási folyamat, és adott esetben min kell javítani. A szummatív értékelésnek az a célja, hogy a kompetencia elért szintjét mérje. Előre megállapított kritériumok segítségével meghatározza, mennyiben sikerült teljesíteni a követelményeket.

Az értékelés tehát egyrészt a tanulók tanulási folyamatának állapotáról nyújt tájékoztatást, másrészt ezen kell alapulnia a további fejlesztésüknek is. A tanulók munkájának követése és értékelése folyamatos, és tekintetbe veszi az összes oktatási helyzetben megnyilvánuló tevékenységet, abban nyújtott teljesítményt: az órai munkákat, projektmappákat, tanulói portfóliókat, kiselőadásokat, dolgozatokat és írásbeli ellenőrzéseket, szóbeli feleleteket stb.

A méltányos értékelés megköveteli, hogy a tanulók a tanórán megismerhessék a követelményeket és felkészülhessenek azokra. A teljesítmény osztályozásának transzparensnek kell lennie számukra. Az oktatói értékelés mellett fontos szerepe van a tanulók önértékelésének. Az oktatás során egyre inkább képessé kell válniuk arra, hogy a saját teljesítményüket, a tanulási folyamatban elért eredményeiket és hiányosságaikat megítéeljék, és ezt a későbbi tanulási folyamatukban kamatoztassák.

Az első tantervi ciklusban a formatív értékelés dominál. A második tantervi ciklusban a formatív értékelés mellett nagyobb hangsúlyt kap a szummatív értékelés is. A harmadik tantervi ciklusban megmarad és továbbra is fontos szerepet játszik a formatív értékelés, ugyanakkor a ciklus egyik fő célja a tanulmányokat záró Európai Érettségi Vizsgára való felkészülés.

A három tanulmányi ciklus végén (S3, S5 és S7) az egyes kompetenciaterületekre vonatkozó teljesítménymutatók egységes rendszere az „Értékelés, a továbbhaladás feltételei – Magyar nyelv L1” című pontban található meg (5.1.2.). A különböző kompetenciákhoz és tanulmányi ciklusokhoz tartozó teljesítménymutatók a tanulói teljesítményről alkotott összkép részletes bemutatására szolgálnak. Az aktuális feladattól függően a kompetenciák különböző hangsúlyt kaphatnak. A dokumentum éppúgy segíti a tanárokat az osztályozásban, mint a tanulókat a kapott osztályzataik megítélésében. Ezek a táblázatos formába gyűjtött teljesítménymutatók minden L1 tantárgy számára kötelező érvényűek, és ezáltal e tanterv részét is képezik.

**2(a) melléklet: az L1-re vonatkozó közös értékelés, a továbbhaladás feltételei az 1., 2. és 3. ciklus végén, valamennyi kompetenciára kiterjedően**

Osztályzat	Értékelés	Minősítés	Teljesítmény		
			Az 1. ciklus vége	A 2. ciklus vége	A 3. ciklus vége
9-10	Kitűnő	A	Írásbeli és szóbeli kommunikáció (kompetenciák)		
			Szövegértés	A tanuló <b>kitűnően</b> , bár nem maradéktalanul ért meg <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>tanári útmutatás nyomán képes</b> felismerni és kezelni a lényeges információkat, fontos adatokat.	A tanuló <b>kitűnően</b> , bár nem maradéktalanul ért meg <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>megadott szempontok alapján képes</b> felismerni, kezelni és <b>elemezni</b> a lényeges információkat, fontos adatokat.
			Írásbeli szövegalkotás	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán kitűnően</b> , bár nem hibátlanul megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait pontosan meghatározott, <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, jól körülírt szövegtípusokban; helyes mondatokat alkot, szókinccse gazdag, megfelelő nyelvi regiszterben ír, helyesírása jó, írásképe rendezett.	A tanuló képes <b>kitűnően</b> , bár nem hibátlanul megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, megadott szövegtípusokban és <b>kontextusban</b> ; helyes mondatokat alkot, szókinccse gazdag, megfelelő nyelvi regiszterben, jó stílusban ír, helyesírása jó, írásképe rendezett.

Osztály zat	Értékelés	Minősítés	Teljesítmény			
				Az 1. ciklus vége	A 2. ciklus vége	A 3. ciklus vége
9-10	Kitűnő	A	Érvelés, meggyőzés	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán kitűnően</b> érvelni az <b>1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákban. <b>Állást tud foglalni</b> , érveit <b>világosan</b> fogalmazza meg, megfelelő nyelvi eszközökkel él.	A tanuló képes <b>jól behatárolt témákról, meghatározott szövegfajtában, megadott szempontok szerint kitűnően</b> érvelni. Képes elfogadni az <b>övétől eltérő nézőpontokat, illetve felvenni pro és contra álláspontokat.</b> Érveit <b>világosan, koherensen</b> fogalmazza meg, megfelelő nyelvi eszközökkel él.	A tanuló képes <b>különböző témákban önállóan, kitűnően</b> érvelni. Képes elfogadni <b>különböző nézőpontokat, illetve felvenni különböző álláspontokat.</b> Érveit <b>világosan, koherensen</b> fogalmazza meg, átgondolt szerkezetben sorakoztatja fel, megfelelő nyelvi eszközökkel él.
			Értelmezés	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán kitűnő, koherens</b> értelmezését adni az <b>1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek, felmérni azoknak a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét <b>az S3 tantervi szinten.</b>	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján kitűnően feltárni a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek <b>a nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és képes azokra reflektálni az S5 tantervi szinten. Kitűnően átlátja</b> a szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét.	A tanuló képes <b>önállóan, kitűnően feltárni a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek <b>a nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és képes azokra reflektálni az S7 tantervi szinten. Kitűnően átlátja</b> a szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét, és <b>önálló, kritikai véleményt formál azokról.</b>



9-10	Kitűnő	A	Tantárgyi háttérismeretek	A tanuló <b>kitűnően ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi és nyelvtani) alapfogalmait, szakkifejezéseit <b>az 1. tantervi ciklus szintjén</b> .	A tanuló <b>kitűnően ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti) fogalmait, szakkifejezéseit <b>a 2. tantervi ciklus szintjén</b> . Képes arra, hogy <b>tanári útmutatás nyomán</b> ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel összekösse.	A tanuló <b>kitűnően ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, <b>elméleti háttérét</b> (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti elméleteket, a nyelvi pragmatika, a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapelemeit), fogalomkészletét és szakkifejezéseit <b>a 3. tantervi ciklus szintjén</b> . Képes arra, hogy ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel <b>önállóan</b> összekösse.
			Nyelvi tudatosság	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán kitűnően bemutatni az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S3 tantervi szinten</b> . Képes <b>tanári útmutatás nyomán egy jól körülírt szövegtípusban kitűnően megalkotni egyszerű, saját</b> szövegeket <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról.	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján kitűnően bemutatni a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S5 tantervi szinten</b> . Képes <b>jól behatárolt témákban és jól körülírt szövegtípusokban, megadott szempontok szerint, kitűnően megalkotni többfajta saját</b> szöveget.	A tanuló képes <b>önállóan, kitűnően bemutatni a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S7 tantervi szinten</b> . Képes teljesen <b>önállóan, kitűnően megalkotni különféle, igen változatos saját</b> szövegeket.

9-10	Kitűnő	A	Kritikai gondolkodás	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán kitűnően reflektálni a közvetlen környezetéhez fűződő és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait</b> szóban és írásban <b>nyelvi formába önteni.</b>	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján kitűnően reflektálni a szélesebben vett hétköznapi környezetéhez fűződő és a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait</b> szóban és írásban <b>nyelvi formába önteni.</b>	A tanuló képes <b>önállóan, kitűnően reflektálni a szélesebben vett társadalmi környezetéhez fűződő és a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait</b> szóban és írásban <b>nyelvi formába önteni.</b>
			Önálló szóbeli megnyilvánulás (prezentáció, vitaindító, beszámoló, kiselőadás stb.)			
			Beszédkésztség, szóbeli szövegek alkotása	A tanuló képes <b>kitűnően</b> megfogalmazni és előadni gondolatait <b>pontosan körülírt, a közvetlen környezetéhez kapcsolódó és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, pontosan körülírt beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy konkrét helyzetben képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait gondosan fogalmazza meg, változatos szóhasználattal, megfelelő nyelvi regiszterben.	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján kitűnően</b> megfogalmazni és előadni gondolatait <b>jól behatárolt, a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, meghatározott beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy adott helyzethez alkalmazkodva képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait gondosan fogalmazza meg, változatos szóhasználattal, megfelelő nyelvi regiszterben.	A tanuló képes <b>önállóan, kitűnően</b> megfogalmazni, és <b>elrendezett, megszerkesztett formában előadni</b> gondolatait <b>összetett, rálátást igénylő, a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról. <b>Különbéle beszédhelyzetekhez és szituációkhoz alkalmazkodva képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait gondosan fogalmazza meg, változatos szóhasználattal, megfelelő stílusban, illetve nyelvi regiszterben.

8-8.9	Jeles	B	Írásbeli és szóbeli kommunikáció (kompetenciák)			
			Szövegértés	A tanuló <b>magas színvonalon</b> ért meg <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>tanári útmutatás nyomán képes</b> felismerni és kezelni a lényeges információkat, fontos adatokat.	A tanuló <b>magas színvonalon</b> ért meg <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>megadott szempontok alapján</b> képes felismerni, kezelni és <b>elemezni</b> a lényeges információkat, fontos adatokat.	A tanuló <b>magas színvonalon</b> ért meg <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; képes <b>önállóan</b> felismerni, kezelni és elemezni a lényeges információkat, fontos adatokat.
			Írásbeli szövegalkotás	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán magas színvonalon</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait pontosan meghatározott, <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, jól körülírt szövegtípusokban; helyes mondatokat alkot, szókincse gazdag, megfelelő nyelvi regiszterben ír, helyesírása jó, írásképe rendezett.	A tanuló képes <b>magas színvonalon</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait pontosan meghatározott, <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, jól körülírt szövegtípusokban és <b>kontextusban</b> ; helyes mondatokat alkot, szókincse gazdag, megfelelő nyelvi regiszterben ír, helyesírása jó, írásképe rendezett.	A tanuló képes <b>magas színvonalon, önállóan</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, megadott szövegtípusokban és <b>kontextusban</b> ; helyes mondatokat alkot, szókincse gazdag, megfelelő nyelvi regiszterben, jó stílusban ír, helyesírása jó, írásképe rendezett.

8-8.9	Jeles	B	Érvelés, meggyőzés	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán magas színvonalon érvelni az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákban. <b>Állást tud foglalni</b> , érveit <b>világosan</b> fogalmazza meg, megfelelő nyelvi eszközökkel él.	A tanuló képes <b>jól behatárolt témákról, meghatározott szövegfajtában, megadott szempontok szerint, magas színvonalon érvelni. Képes elfogadni az övétől eltérő nézőpontokat, illetve felvenni pro és contra álláspontokat.</b> Érveit <b>világosan, koherensen</b> fogalmazza meg, megfelelő nyelvi eszközökkel él.	A tanuló képes <b>különbéle témákban önállóan, magas színvonalon érvelni. Képes elfogadni különböző nézőpontokat, illetve felvenni különböző álláspontokat.</b> Érveit <b>világosan, koherensen</b> fogalmazza meg, átgondolt szerkezetben sorakoztatja fel, megfelelő nyelvi eszközökkel él.
			Értelmezés	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán magas színvonalú, koherens értelmezését adni az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek, felmérni azoknak a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét <b>az S3 tantervi szinten.</b>	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján magas színvonalon feltárni a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek <b>a nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és képes azokra reflektálni az S5 tantervi szinten. Kiválóan átlátja a</b> szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét.	A tanuló képes <b>önállóan, magas színvonalon feltárni a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek <b>a nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és képes azokra reflektálni az S7 tantervi szinten. Kiválóan átlátja a</b> szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét, <b>és önálló, kritikai véleményyt formál azokról.</b>

8-8.9	Jeles	B	Tantárgyi háttérismeretek	A tanuló <b>nagyon jól ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi és nyelvtani) alapfogalmait, szakkifejezéseit <b>az 1. tantervi ciklus szintjén</b> .	A tanuló <b>nagyon jól ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti) fogalmait, szakkifejezéseit <b>a 2. tantervi ciklus szintjén</b> . Képes arra, hogy <b>tanári útmutatás nyomán</b> ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel összekösse.	A tanuló <b>nagyon jól ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, <b>elméleti háttérét</b> (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti elméleteket, a nyelvi pragmatika, a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapelemeit), fogalomkészletét és szakkifejezéseit <b>a 3. tantervi ciklus szintjén</b> . Képes arra, hogy ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel <b>önállóan</b> összekösse.
			Nyelvi tudatosság	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán magas színvonalon</b> bemutatni <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S3 tantervi szinten</b> . Képes <b>tanári útmutatás nyomán egy jól körülírt szövegtípusban magas színvonalon</b> megalkotni egyszerű, saját szövegeket <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról.	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján magas színvonalon</b> bemutatni <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S5 tantervi szinten</b> . Képes <b>jól behatárolt témákban és jól körülírt szövegtípusokban, megadott szempontok szerint, magas színvonalon</b> megalkotni <b>többfajta</b> saját szöveget.	A tanuló képes <b>önállóan, magas színvonalon</b> bemutatni <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S7 tantervi szinten</b> . Képes teljesen <b>önállóan, magas színvonalon</b> megalkotni <b>különbéle, igen változatos</b> saját szövegeket.

8-8.9	Jeles	B	Kritikai gondolkodás	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán magas színvonalon reflektálni a közvetlen környezetéhez fűződő és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait szóban és írásban nyelvi formába önteni.</b>	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján magas színvonalon reflektálni a szélesebben vett hétköznapi környezetéhez fűződő és a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait szóban és írásban nyelvi formába önteni.</b>	A tanuló képes <b>önállóan, magas színvonalon reflektálni a szélesebben vett társadalmi környezetéhez fűződő és a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait szóban és írásban nyelvi formába önteni.</b>
			Önálló szóbeli megnyilvánulás (prezentáció, vitaindító, beszámoló, kiselőadás stb.)			
		Beszédkésztség, szóbeli szövegek alkotása	A tanuló képes <b>magas színvonalon</b> megfogalmazni és előadni gondolatait <b>pontosan körülírt, a közvetlen környezetéhez kapcsolódó és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, pontosan körülírt beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy konkrét helyzetben képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait gondosan fogalmazza meg, változatos szóhasználattal, megfelelő nyelvi regiszterben.	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján magas színvonalon</b> megfogalmazni és előadni gondolatait <b>jól behatárolt, a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, meghatározott beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy adott helyzethez alkalmazkodva képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait gondosan fogalmazza meg, változatos szóhasználattal, megfelelő nyelvi regiszterben.	A tanuló képes <b>önállóan, magas színvonalon</b> megfogalmazni, és <b>elrendezett, megszerkesztett formában előadni</b> gondolatait <b>összetett, rálátást igénylő, a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról. <b>Különbéle beszédhelyzetekhez és szituációkhoz alkalmazkodva képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait gondosan fogalmazza meg, változatos szóhasználattal, megfelelő stílusban, illetve nyelvi regiszterben.	

7-7.9	Jó	C	Írásbeli és szóbeli kommunikáció (kompetenciák)			
			Szövegértés	A tanuló <b>jól</b> ért meg <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>tanári útmutatás nyomán képes</b> felismerni és kezelni a lényeges információkat, fontos adatokat.	A tanuló <b>jól</b> ért meg <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>megadott szempontok alapján</b> képes felismerni, kezelni és <b>elemezni</b> a lényeges információkat, fontos adatokat.	A tanuló <b>jól</b> ért meg <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; képes <b>önállóan</b> felismerni, kezelni és elemezni a lényeges információkat, fontos adatokat.
			Írásbeli szövegalkotás	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán jól</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait pontosan meghatározott, <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, jól körülírt szövegtípusokban; helyes mondatokat alkot, szókinccse gazdag, megfelelő nyelvi regiszterben ír, helyesírása jó, írásképe rendezett.	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján jól</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait pontosan meghatározott, <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, jól körülírt szövegtípusokban és <b>kontextusban</b> ; helyes mondatokat alkot, szókinccse gazdag, megfelelő nyelvi regiszterben ír, helyesírása jó, írásképe rendezett.	A tanuló képes <b>önállóan, jól</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, megadott szövegtípusokban és <b>kontextusban</b> ; helyes mondatokat alkot, szókinccse gazdag, megfelelő nyelvi regiszterben, jó stílusban ír, helyesírása jó, írásképe rendezett.
			Érvelés, meggyőzés	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán jól</b> érvelni <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákban. <b>Állást tud foglalni</b> , érveit <b>világosan</b> fogalmazza meg, megfelelő nyelvi eszközökkel él.	A tanuló képes <b>jól behatárolt témákról, meghatározott szövegfajtában, megadott szempontok szerint jól érvelni</b> . <b>Képes elfogadni az övétől eltérő nézőpontokat, illetve felvenni pro és contra álláspontokat</b> . Érveit <b>világosan, koherensen</b> fogalmazza meg, megfelelő nyelvi eszközökkel él.	A tanuló képes <b>különbféle témákban önállóan, jól érvelni</b> . <b>Képes elfogadni különböző nézőpontokat, illetve felvenni különböző álláspontokat</b> . Érveit <b>világosan, koherensen</b> fogalmazza meg, átgondolt szerkezetben sorakoztatja fel, megfelelő nyelvi eszközökkel él.

7-7.9	Jó	C	Értelmezés	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán jó</b> , koherens értelmzését adni <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek, felmérni azoknak a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét <b>az S3 tantervi szinten</b> .	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján jól feltárni a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek <b>a nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és képes azokra reflektálni az S5 tantervi szinten. Jól átlátja a</b> szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét.	A tanuló képes <b>önállóan, jól feltárni a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek <b>a nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és képes azokra reflektálni az S7 tantervi szinten. Jól átlátja a</b> szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét, <b>és önálló, kritikai vélemény formál azokról</b> .
			Tantárgyi háttérismeretek	A tanuló <b>jól ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi és nyelvtani) alapfogalmait, szakkifejezéseit <b>az 1. tantervi ciklus szintjén</b> .	A tanuló <b>jól ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti) fogalmait, szakkifejezéseit <b>a 2. tantervi ciklus szintjén</b> . Képes arra, hogy <b>tanári útmutatás nyomán</b> ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel összekösse.	A tanuló <b>jól ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, <b>elméleti háttérét</b> (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti elméleteket, a nyelvi pragmatika, a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapelemeit), fogalomkészletét és szakkifejezéseit <b>a 3. tantervi ciklus szintjén</b> . Képes arra, hogy ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel <b>önállóan</b> összekösse.



7-7.9	Jó	C	Nyelvi tudatosság	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán jól bemutatni az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S3 tantervi szinten</b> . Képes <b>tanári útmutatás nyomán egy jól körülírt szövegtípusban jól megalkotni egyszerű, saját szövegeket az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról.	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján jól bemutatni a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S5 tantervi szinten</b> . Képes <b>jól behatárolt témákban és jól körülírt szövegtípusokban, megadott szempontok szerint jól megalkotni többfajta saját szöveget</b> .	A tanuló képes <b>önállóan, jól bemutatni a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S7 tantervi szinten</b> . Képes teljesen <b>önállóan, jól megalkotni különféle, igen változatos saját szövegeket</b> .
			Kritikai gondolkodás	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán jó színvonalon reflektálni a közvetlen környezetéhez fűződő és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait szóban és írásban nyelvi formába önteni</b> .	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján jó színvonalon reflektálni a szélesebben vett hétköznapi környezetéhez fűződő és a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait szóban és írásban nyelvi formába önteni</b> .	A tanuló képes <b>önállóan, jó színvonalon reflektálni a szélesebben vett társadalmi környezethez fűződő és a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait szóban és írásban nyelvi formába önteni</b> .

7-7.9	Jó	C	Önálló szóbeli megnyilvánulás (prezentáció, vitaindító, beszámoló, kiselőadás stb.)			
			Beszédkésztség, szóbeli szövegek alkotása	A tanuló képes <b>jól</b> megfogalmazni és előadni gondolatait <b>pontosan körülírt, a közvetlen környezetéhez kapcsolódó és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettséggű témákról, pontosan körülírt beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy konkrét helyzetben képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait gondosan fogalmazza meg, változatos szóhasználattal, megfelelő nyelvi regiszterben.	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján jól</b> megfogalmazni és előadni gondolatait <b>jól behatárolt, a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettséggű témákról, meghatározott beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy adott helyzethez alkalmazkodva képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait gondosan fogalmazza meg, változatos szóhasználattal, megfelelő nyelvi regiszterben.	A tanuló képes <b>önállóan, jól</b> megfogalmazni, és <b>elrendezett, megszerkesztett formában előadni</b> gondolatait <b>összetett, rálátást igénylő, a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettséggű témákról. <b>Különbéle beszédhelyzetekhez és szituációkhoz alkalmazkodva képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait gondosan fogalmazza meg, változatos szóhasználattal, megfelelő stílusban, illetve nyelvi regiszterben.

6-6.9	Közepes	D	Írásbeli és szóbeli kommunikáció (kompetenciák)			
			Szövegértés	A tanuló <b>közepes színvonalon</b> ért meg <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>tanári útmutatás nyomán képes</b> felismerni és kezelni a lényeges információkat, fontos adatokat.	A tanuló <b>közepes színvonalon</b> ért meg <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>megadott szempontok alapján</b> képes felismerni, kezelni és <b>elemezni</b> a lényeges információkat, fontos adatokat.	A tanuló <b>közepes színvonalon</b> ért meg <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; képes <b>önállóan</b> felismerni, kezelni és elemezni a lényeges információkat, fontos adatokat.
			Írásbeli szövegalkotás	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán közepes színvonalon</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait pontosan meghatározott, <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, jól körülírt szövegtípusokban; <b>többnyire</b> helyes mondatokat alkot, szókincese megfelelő, bár nem változatos, helyesírása elfogadható, bár rendszeresen elkövet hibákat, írásképe rendezett.	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján közepes színvonalon</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait pontosan meghatározott, <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, jól körülírt szövegtípusokban és <b>kontextusban; többnyire</b> helyes mondatokat alkot, szókincese megfelelő, bár nem változatos, helyesírása elfogadható, bár rendszeresen elkövet hibákat, írásképe rendezett.	A tanuló képes <b>önállóan, közepes színvonalon</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, megadott szövegtípusokban és <b>kontextusban; többnyire</b> helyes mondatokat alkot, szókincese megfelelő, bár nem változatos, többnyire megfelelő nyelvi regiszterben ír, helyesírása elfogadható, bár rendszeresen elkövet hibákat, írásképe rendezett.

6-6.9	Közepes	D	Érvelés, meggyőzés	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán közepes színvonalon érvelni az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákban. <b>Állást tud foglalni</b> , érveit általában <b>világosan</b> fogalmazza meg, és többnyire megfelelő nyelvi eszközökkel él.	A tanuló képes <b>jól behatárolt témákról, meghatározott szövegfajtában, megadott szempontok szerint közepes színvonalon érvelni. Képes arra, hogy elfogadjon az övétől eltérő nézőpontokat, illetve felvegyen pro és contra álláspontokat.</b> Érveit általában <b>világosan, koherensen</b> fogalmazza meg, és többnyire megfelelő nyelvi eszközökkel él.	A tanuló képes <b>önállóan, közepes színvonalon érvelni különféle témákban. Képes elfogadni különböző nézőpontokat, illetve felvenni különböző álláspontokat.</b> Érveit általában <b>világosan, koherensen</b> fogalmazza meg, átgondolt szerkezetben sorakoztatja fel, és többnyire megfelelő nyelvi eszközökkel él.
			Értelmezés	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán közepes színvonalú, koherens értelmezését adni az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek; képes <b>közepes színvonalon</b> felmérni azoknak a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét <b>az S3 tantervi szinten.</b>	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján közepes színvonalon feltárni a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek <b>a nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és képes azokra reflektálni az S5 tantervi szinten. Közepes színvonalon látja át</b> a szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét.	A tanuló képes <b>önállóan, közepes színvonalon feltárni a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek <b>a nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és képes azokra reflektálni az S7 tantervi szinten. Közepes színvonalon látja át</b> a szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét, és <b>közepes színvonalú, de önálló, kritikai véleményt formál azokról.</b>

6-6.9	Közepes	D	Tantárgyi háttérismeretek	A tanuló <b>közepes szinten ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi és nyelvtani) alapfogalmait, szakkifejezéseit <b>az 1. tantervi ciklus szintjén.</b>	A tanuló <b>közepes szinten ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti) fogalmait, szakkifejezéseit <b>a 2. tantervi ciklus szintjén.</b> Képes arra, hogy <b>tanári útmutatás nyomán</b> ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel összekösse.	A tanuló <b>közepes szinten ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, <b>elméleti háttérét</b> (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti elméleteket, a nyelvi pragmatika, a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapelemeit), fogalomkészletét és szakkifejezéseit <b>a 3. tantervi ciklus szintjén.</b> Képes arra, hogy ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel <b>önállóan</b> összekösse.
			Nyelvi tudatosság	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán közepes színvonalon</b> bemutatni <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S3 tantervi szinten.</b> Képes <b>tanári útmutatás nyomán egy jól körülírt szövegtípusban közepes színvonalon</b> megalkotni egyszerű, saját szövegeket <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról.	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján közepes színvonalon</b> bemutatni <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S5 tantervi szinten.</b> Képes <b>jól behatárolt témákban és jól körülírt szövegtípusokban, megadott szempontok szerint közepes színvonalon</b> megalkotni <b>többfajta</b> saját szöveget.	A tanuló képes <b>önállóan, közepes színvonalon</b> bemutatni <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S7 tantervi szinten.</b> Képes teljesen <b>önállóan, közepes színvonalon</b> megalkotni <b>különbé, változatos</b> saját szövegeket.

6-6.9	Közepes	D	Kritikai gondolkodás	A tanuló képes <b>tanári útmutatás nyomán közepes színvonalon reflektálni a közvetlen környezetéhez fűződő és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait szóban és írásban nyelvi formába önteni.</b>	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján közepes színvonalon reflektálni a szélesebben vett hétköznapi környezetéhez fűződő és a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait szóban és írásban nyelvi formába önteni.</b>	A tanuló képes <b>önállóan, közepes színvonalon reflektálni a szélesebben vett társadalmi környezethez fűződő és a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait szóban és írásban nyelvi formába önteni.</b>
			Önálló szóbeli megnyilvánulás (prezentáció, vitaindító, beszámoló, kiselőadás stb.)			
			Beszédkésztség, szóbeli szövegek alkotása	A tanuló képes <b>közepes színvonalon</b> megfogalmazni és előadni gondolatait <b>pontosan körülírt, a közvetlen környezetéhez kapcsolódó és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, pontosan körülírt beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy konkrét helyzetben közepes színvonalon képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait többnyire helyesen fogalmazza meg, szóhasználata megfelelő, bár nem változatos.	A tanuló képes <b>megadott szempontok alapján közepes színvonalon</b> megfogalmazni és előadni gondolatait <b>jól behatárolt, a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, meghatározott beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy adott helyzethez alkalmazkodva közepes színvonalon képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait többnyire helyesen fogalmazza meg, szóhasználata megfelelő, bár nem változatos.	A tanuló képes <b>önállóan, közepes színvonalon</b> megfogalmazni, és <b>elrendezett, megszerkesztett formában előadni</b> gondolatait <b>összetett, rálátást igénylő, a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról. <b>Különbéle beszédhelyzetekhez és szituációkhoz alkalmazkodva közepes színvonalon képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait többnyire helyesen fogalmazza meg, szóhasználata megfelelő, bár nem változatos, többnyire képes megtalálni a megfelelő nyelvi regisztert.

5-5.9	Elégséges	E	Írásbeli és szóbeli kommunikáció (kompetenciák)			
			Szövegértés	A tanuló <b>alapszinten</b> ért meg <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettséggű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>tanári útmutatás nyomán többé-kevésbé képes</b> felismerni és kezelni a lényeges információkat, fontos adatokat.	A tanuló <b>alapszinten</b> ért meg <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettséggű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>megadott szempontok alapján többé-kevésbé képes</b> felismerni, kezelni és <b>elemezni</b> a lényeges információkat, fontos adatokat.	A tanuló <b>alapszinten</b> ért meg <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettséggű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; többé-kevésbé képes <b>önállóan</b> felismerni, kezelni és elemezni a lényeges információkat, fontos adatokat.
			Írásbeli szövegalkotás	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán is csak alacsony színvonalon képes</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait pontosan meghatározott, <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettséggű témákról, jól körülírt szövegtípusokban; <b>gyakran hibás</b> mondatokat alkot, szókincese behatárolt; rendszeresen követ el helyesírási hibákat, írásképe rendezett.	A tanuló <b>csak alacsony színvonalon</b> képes megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait <b>megadott szempontok alapján</b> , pontosan meghatározott, <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettséggű témákról, jól körülírt szövegtípusokban és <b>kontextusban; gyakran hibás</b> mondatokat alkot, szókincese behatárolt; rendszeresen követ el helyesírási hibákat, írásképe rendezett.	A tanuló <b>önállóan csak alacsony színvonalon</b> képes megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettséggű témákról, megadott szövegtípusokban és <b>kontextusban; gyakran hibás</b> mondatokat alkot, szókincese behatárolt, <b>csak nehezen képes eltalálni a megfelelő nyelvi regisztert</b> ; rendszeresen követ el helyesírási hibákat, írásképe rendezett.

5-5.9	Elégséges	E	Érvelés, meggyőzés	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán is csak alacsony színvonalon</b> képes érvelni az <b>1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákban. <b>Többé-kevésbe képes arra, hogy állást foglaljon, hogy érveit világosan</b> fogalmazza meg és a megfelelő nyelvi eszközökkel éljen.	A tanuló <b>csak alacsony színvonalon képes érvelni jól behatárolt témákról, meghatározott szövegfajtában, megadott szempontok szerint. Többé-kevésbé képes arra, hogy elfogadjon az övétől eltérő nézőpontokat, illetve felvegyen pro és contra álláspontokat, hogy érveit világosan, koherensen</b> fogalmazza meg és a megfelelő nyelvi eszközökkel éljen.	A tanuló <b>csak alacsony színvonalon képes önállóan</b> érvelni különféle témákban. <b>Többé-kevésbe képes arra, hogy elfogadjon különböző nézőpontokat, illetve felvegyen különböző álláspontokat, hogy érveit világosan, koherensen</b> fogalmazza meg, átgondolt szerkezetben sorakoztassa fel és a megfelelő nyelvi eszközökkel éljen.
			Értelmezés	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán is csak alacsony színvonalon képes lényegében koherens</b> értelmezését adni az <b>1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek; <b>többé-kevésbé képes</b> felmérni azoknak a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét <b>az S3 tantervi szinten.</b>	A tanuló <b>megadott szempontok alapján csak alacsony színvonalon képes feltárni a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek a <b>nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és alacsony színvonalon képes azokra reflektálni az S5 tantervi szinten. Többé-kevésbé átlátja</b> a szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét.	A tanuló <b>önállóan csak alacsony színvonalon képes feltárni a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek a <b>nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és alacsony színvonalon képes azokra reflektálni az S7 tantervi szinten. Többé-kevésbé átlátja</b> a szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét, <b>és alacsony színvonalú, de önálló, kritikai véleményt formál azokról.</b>



5-5.9	Elégséges	E	Tantárgyi háttérismeretek	A tanuló <b>hiányosan, de ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi és nyelvtani) alapfogalmait, szakkifejezéseit <b>az 1. tantervi ciklus szintjén.</b>	A tanuló <b>hiányosan, de ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti) fogalmait, szakkifejezéseit <b>a 2. tantervi ciklus szintjén. Alacsony színvonalon, de képes arra, hogy tanári útmutatás nyomán</b> ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel összekösse.	A tanuló <b>hiányosan, de ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, <b>elméleti háttérét</b> (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti elméleteket, a nyelvi pragmatika, a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapelemeit), fogalomkészletét és szakkifejezéseit <b>a 3. tantervi ciklus szintjén. Alacsony színvonalon, de képes arra, hogy ismereteit más tantárgyak</b> (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel <b>önállóan</b> összekösse.
			Nyelvi tudatosság	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán is csak alacsony színvonalon képes</b> bemutatni <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S3 tantervi szinten. Tanári útmutatás nyomán is csak alacsony színvonalon képes</b> megalkotni egy <b>jól körülírt szövegtípusban egyszerű, saját</b> szövegeket <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákról.</b>	A tanuló <b>megadott szempontok alapján csak alacsony színvonalon képes</b> bemutatni <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S5 tantervi szinten. Alacsony színvonalon képes jól behatárolt témákban és jól körülírt szövegtípusokban, megadott szempontok szerint</b> megalkotni <b>többfajta</b> saját szöveget.	A tanuló <b>önállóan csak alacsony színvonalon képes</b> bemutatni <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S7 tantervi szinten. Csak alacsony színvonalon képes önállóan</b> megalkotni <b>különbéle, változatos</b> saját szövegeket.

5-5.9	Elégséges	E	Kritikai gondolkodás	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán is csak alacsony színvonalon képes reflektálni a közvetlen környezetéhez fűződő és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait</b> szóban és írásban <b>nyelvi formába önteni.</b>	A tanuló <b>megadott szempontok alapján csak alacsony színvonalon képes reflektálni a szélesebben vett hétköznapi környezetéhez fűződő és a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait</b> szóban és írásban <b>nyelvi formába önteni.</b>	A tanuló <b>önállóan csak alacsony színvonalon képes reflektálni a szélesebben vett társadalmi környezethez fűződő és a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait</b> szóban és írásban <b>nyelvi formába önteni.</b>
			Önálló szóbeli megnyilvánulás (prezentáció, vitaindító, beszámoló, kiselőadás stb.)			
			Beszédképesség, szóbeli szövegek alkotása	A tanuló <b>csak alacsony színvonalon képes megfogalmazni és előadni gondolatait pontosan körülírt, a közvetlen környezetéhez kapcsolódó és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, pontosan körülírt beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy konkrét helyzetben alacsony színvonalon képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Nehezen fogalmaz, mondatai gyakran pontatlanok, nehezen találja meg a megfelelő kifejezéseket, szókinccse szűkös.	A tanuló <b>csak alacsony színvonalon képes megadott szempontok alapján megfogalmazni és előadni gondolatait jól behatárolt, a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, meghatározott beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy adott helyzethez alkalmazkodva csak alacsony színvonalon képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Nehezen fogalmaz, mondatai gyakran pontatlanok, nehezen találja meg a megfelelő kifejezéseket, szókinccse szűkös.	A tanuló <b>csak alacsony színvonalon képes önállóan megfogalmazni, és elrendezett, megszerkesztett formában előadni gondolatait összetett, rálátást igénylő, a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról. <b>Különbéle beszédhelyzetekhez és szituációkhoz alkalmazkodva csak alacsony színvonalon képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Nehezen fogalmaz, mondatai gyakran pontatlanok, nehezen találja meg a megfelelő kifejezéseket, szókinccse szűkös, <b>csak nehezen képes eltalálni a megfelelő nyelvi regisztert.</b>

3-4.9	Elégtelen (gyenge teljesítmény)	F	Írásbeli és szóbeli kommunikáció (kompetenciák)			
			Szövegértés	A tanuló <b>kevésbé, hiányosan</b> ért meg <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>tanári útmutatás nyomán (esetleg külön segítséggel)</b> is csak kevés lényeges információt, fontos adatot képes felismerni.	A tanuló <b>kevésbé, hiányosan</b> ért meg <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>megadott szempontok alapján (esetleg külön segítséggel)</b> is csak kevés lényeges információt, fontos adatot képes felismerni.	A tanuló <b>kevésbé, hiányosan</b> ért meg <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; kevés lényeges információt, fontos adatot képes felismerni.
			Írásbeli szövegalkotás	A tanuló <b>kevésbé</b> képes <b>tanári útmutatás nyomán (esetleg külön segítséggel)</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait pontosan meghatározott, <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, jól körülírt szövegtípusokban; <b>hibás</b> mondatokat alkot, szókinccse igen szűkös, kimondottan sok helyesírási hibát követ el, írásképe rendezetlen.	A tanuló <b>kevésbé</b> képes megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait <b>megadott szempontok alapján (esetleg külön segítséggel)</b> , pontosan meghatározott, <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, jól körülírt szövegtípusokban és <b>kontextusban; hibás</b> mondatokat alkot, szókinccse igen szűkös, kimondottan sok helyesírási hibát követ el, írásképe rendezetlen.	A tanuló <b>önállóan csak kevésbé</b> képes megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, megadott szövegtípusokban és <b>kontextusban; hibás</b> mondatokat alkot, szókinccse igen szűkös, <b>nem találja el a megfelelő nyelvi regisztert,</b> kimondottan sok helyesírási hibát követ el, írásképe rendezetlen.

3-4.9	Elégtelen (gyenge teljesítmény)	F	Érvelés, meggyőzés	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán (esetleg külön segítséggel)</b> is csak <b>kevésbé képes érvelni az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákban. <b>Kevésbé tud állást foglalni</b> , érveit <b>világosan</b> formába önteni, <b>kevésbé</b> találja meg a megfelelő nyelvi eszközöket.	A tanuló <b>kevésbé képes jól behatárolt témákban, meghatározott szövegfajtában, megadott szempontok szerint érvelni (még ha külön segítséget kap is)</b> . <b>Kevésbé képes arra, hogy elfogadjon az övétől eltérő nézőpontokat, illetve felvegyen pro és contra álláspontokat, hogy érveit világosan, koherensen</b> fogalmazza meg és a megfelelő nyelvi eszközökkel éljen.	A tanuló <b>kevésbé képes önállóan érvelni</b> különféle témákban. <b>Kevésbé képes elfogadni különböző nézőpontokat, illetve felvenni különböző álláspontokat</b> , érveit <b>világosan, koherensen</b> megfogalmazni, átgondolt szerkezetben felsorakoztatni, és megtalálni a megfelelő nyelvi eszközöket.
			Értelmezés	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán (esetleg külön segítséggel)</b> is <b>alig képes lényegében koherens</b> értelmezését adni <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek; <b>alig képes</b> felmérni azoknak a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét <b>az S3 tantervi szinten</b> .	A tanuló <b>megadott szempontok alapján (esetleg külön segítséggel)</b> is <b>alig képes feltárni a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek <b>a nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és kevésbé képes azokra reflektálni az S5 tantervi szinten</b> . <b>Alig látja át</b> a szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét.	A tanuló <b>alig képes önállóan feltárni a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek <b>a nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és kevésbé képes azokra reflektálni az S7 tantervi szinten</b> . <b>Alig látja át</b> a szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét, <b>és kevésbé képes önálló, kritikai véleményt formálni azokról</b> .

3-4.9	Elégtelen (gyenge teljesítmény)	F	Tantárgyi háttérismeretek	A tanuló <b>kevésbé ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi és nyelvtani) alapfogalmait, szakkifejezéseit <b>az 1. tantervi ciklus szintjén</b> .	A tanuló <b>kevésbé ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti) fogalmait, szakkifejezéseit <b>a 2. tantervi ciklus szintjén. Alig képes arra, hogy tanári útmutatás nyomán</b> ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel összekösse.	A tanuló <b>kevésbé ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, <b>elméleti háttérét</b> (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti elméleteket, a nyelvi pragmatika, a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapelemeit), fogalomkészletét és szakkifejezéseit <b>a 3. tantervi ciklus szintjén. Alig képes arra, hogy ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel önállóan</b> összekösse.
			Nyelvi tudatosság	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán (esetleg külön segítséggel) is alig képes bemutatni az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S3 tantervi szinten. Tanári útmutatás nyomán, esetleg külön segítséggel is csak alig képes megalkotni egy jól körülírt szövegtípusban egyszerű, saját szövegeket az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról.	A tanuló <b>megadott szempontok alapján (esetleg külön segítséggel is) alig képes bemutatni a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S5 tantervi szinten. Alig képes jól behatárolt témákban és jól körülírt szövegtípusokban, megadott szempontok szerint, esetleg külön segítséggel megalkotni többfajta saját szöveget.</b>	A tanuló <b>alig képes önállóan bemutatni a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S7 tantervi szinten. Alig képes önállóan megalkotni különféle, változatos saját szövegeket.</b>

3-4.9	Elégtelen (gyenge teljesítmény)	F	Kritikai gondolkodás	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán (esetleg külön segítséggel) is alig képes reflektálni a közvetlen környezetéhez fűződő és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákra, és <b>gondolatait</b> szóban és írásban <b>nyelvi formába önteni.</b>	A tanuló <b>alig képes megadott szempontok alapján (esetleg külön segítséggel) reflektálni a szélesebben vett hétköznapi környezetéhez fűződő és a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákra, és <b>gondolatait</b> szóban és írásban <b>nyelvi formába önteni.</b>	A tanuló <b>alig képes önállóan reflektálni a szélesebben vett társadalmi környezethez fűződő és a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákra, és <b>gondolatait</b> szóban és írásban <b>nyelvi formába önteni.</b>
			Önálló szóbeli megnyilvánulás (prezentáció, vitaindító, beszámoló, kiselőadás stb.)			
			Beszédképesség, szóbeli szövegek alkotása	A tanuló <b>kevésbé képes megfogalmazni és előadni gondolatait pontosan körülírt, a közvetlen környezetéhez kapcsolódó és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, pontosan körülírt beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy konkrét helyzetben kevésbé képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait pontatlanul fogalmazza meg, nehezen találja meg a megfelelő kifejezéseket, szókincse igen szűkös.	A tanuló <b>kevésbé képes megadott szempontok alapján megfogalmazni és előadni gondolatait jól behatárolt, a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, meghatározott beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy adott helyzethez alkalmazkodva kevésbé képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait pontatlanul fogalmazza meg, nehezen találja meg a megfelelő kifejezéseket, szókincse igen szűkös.	A tanuló <b>kevésbé képes önállóan megfogalmazni, és elrendezett, megszerkesztett formában előadni gondolatait összetett, rálátást igénylő, a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról. <b>Különbféle beszédhelyzetekhez és szituációkhoz alkalmazkodva kevésbé képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Mondatait pontatlanul fogalmazza meg, nehezen találja meg a megfelelő kifejezéseket, szókincse igen szűkös, <b>nem találja el a megfelelő nyelvi regisztert.</b>

0-2.9	Elégtelen (nagyon gyenge teljesítmény)	FX	Írásbeli és szóbeli kommunikáció (kompetenciák)			
			Szövegértés	A tanuló <b>nem ért meg (félreért) az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>tanári útmutatás nyomán (esetleg külön segítséggel) sem képes</b> felismerni lényeges információkat, fontos adatokat.	A tanuló <b>nem ért meg (félreért) a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>megadott szempontok alapján (esetleg külön segítséggel) sem képes</b> felismerni lényeges információkat, fontos adatokat.	A tanuló <b>nem ért meg (félreért) a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeket; <b>nem képes</b> felismerni a lényeges információkat, fontos adatokat.
			Írásbeli szövegalkotás	A tanuló <b>nem képes tanári útmutatás nyomán (esetleg külön segítséggel sem)</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait pontosan meghatározott, <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, jól körülírt szövegtípusokban; <b>hibás</b> mondatokat alkot, nincs megfelelő szókinccse, kimondottan sok helyesírási hibát követ el, írása nehezen olvasható.	A tanuló <b>nem képes (esetleg külön segítséggel sem)</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait <b>megadott szempontok alapján</b> , pontosan meghatározott, <b>a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, jól körülírt szövegtípusokban és <b>kontextusban; hibás</b> mondatokat alkot, nincs megfelelő szókinccse, kimondottan sok helyesírási hibát követ el, írása nehezen olvasható.	A tanuló <b>nem képes önállóan</b> megfogalmazni és írásba foglalni gondolatait <b>a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, megadott szövegtípusokban és <b>kontextusban; hibás</b> mondatokat alkot, nincs megfelelő szókinccse, <b>nem képes eltalálni a megfelelő nyelvi regisztert</b> , kimondottan sok helyesírási hibát követ el, írása nehezen olvasható.

0-2.9	Elégtelen (nagyon gyenge teljesítmény)	FX	Érvelés, meggyőzés	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán, esetleg külön segítséggel sem képes érvelni az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákban. <b>Nem tud állást foglalni, nem tudja érveit világosan</b> formába önteni, <b>nem találja meg</b> a megfelelő nyelvi eszközöket.	A tanuló <b>nem képes jól behatárolt témákban, meghatározott szövegfajtában, megadott szempontok szerint</b> érvelni (még ha külön segítséget kap is). <b>Nem képes arra, hogy elfogadjon az övétől eltérő nézőpontokat, illetve felvegyen pro és contra álláspontokat; nem képes arra, hogy érveit világosan, koherensen</b> fogalmazza meg és a megfelelő nyelvi eszközökkel éljen.	A tanuló <b>nem képes önállóan</b> érvelni különféle témákban. <b>Nem képes elfogadni különböző nézőpontokat, illetve felvenni különböző álláspontokat; érveit nem képes világosan, koherensen</b> megfogalmazni, átgondolt szerkezetben felsorakoztatni és megtalálni a megfelelő nyelvi eszközöket.
			Értelmezés	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán, esetleg külön segítséggel sem képes</b> lényegében koherens értelmezését adni <b>az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek; <b>nem képes</b> felmérni azoknak a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét <b>az S3 tantervi szinten.</b>	A tanuló <b>megadott szempontok alapján, esetleg külön segítséggel sem képes feltárni a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek <b>a nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és nem képes azokra reflektálni az S5 tantervi szinten. Nem látja át a</b> szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét.	A tanuló <b>nem képes önállóan feltárni a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű irodalmi, illetve nem irodalmi szövegeknek <b>a nem szó szerinti (mögöttes) jelentéseit, és nem képes azokra reflektálni az S7 tantervi szinten. Nem látja át a</b> szövegeknek a kommunikációs folyamatban betöltött szerepét és értékét, <b>és nem képes önálló, kritikai véleményt formálni azokról.</b>



0-2.9	Elégtelen (nagyon gyenge teljesítmény)	FX	Tantárgyi háttérismeretek	A tanuló <b>nem ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi és nyelvtani) alapfogalmait, szakkifejezéseit <b>az 1. tantervi ciklus szintjén</b> .	A tanuló <b>nem ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti) fogalmait, szakkifejezéseit <b>a 2. tantervi ciklus szintjén. Nem képes arra, hogy tanári útmutatás nyomán</b> ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel összekösse.	A tanuló <b>nem ismeri</b> a tantárgy legfontosabb szempontjait, témaköreit és tartalmait, <b>elméleti háttérét</b> (irodalmi, nyelvtani és nyelvészeti elméleteket, a nyelvi pragmatika, a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika alapelemeit), fogalomkészletét és szakkifejezéseit <b>a 3. tantervi ciklus szintjén. Nem képes arra</b> , hogy ismereteit más tantárgyak (pl. történelem, filozófia stb.) tanulása során szerzett ismereteivel <b>önállóan</b> összekösse.
			Nyelvi tudatosság	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán, esetleg külön segítséggel sem képes bemutatni az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S3 tantervi szinten. Tanári útmutatás nyomán, esetleg külön segítséggel sem képes megalkotni egy jól körülírt szövegtípusban egyszerű, saját szövegeket az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról.	A tanuló <b>még külön segítséggel sem képes megadott szempontok alapján bemutatni a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S5 tantervi szinten. Még külön segítséggel sem képes jól behatárolt témákban és jól körülírt szövegtípusokban, megadott szempontok szerint megalkotni többfajta saját szöveget.</b>	A tanuló <b>nem képes önállóan bemutatni a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű szövegek összefüggő tartalmi, szerkezeti és nyelvi sajátosságait <b>az S7 tantervi szinten. Nem képes önállóan megalkotni különféle, változatos saját szövegeket.</b>

0-2.9	Elégtelen (nagyon gyenge teljesítmény)	FX	Kritikai gondolkodás	A tanuló <b>tanári útmutatás nyomán, esetleg külön segítséggel sem képes reflektálni a közvetlen környezetéhez fűződő és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait szóban és írásban nyelvi formába önteni.</b>	A tanuló <b>nem képes megadott szempontok alapján (esetleg külön segítséggel sem) reflektálni a szélesebben vett hétköznapi környezetéhez fűződő és a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait szóban és írásban nyelvi formába önteni.</b>	A tanuló <b>nem képes önállóan reflektálni a szélesebben vett társadalmi környezethez fűződő és a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű <b>témákra, és gondolatait szóban és írásban nyelvi formába önteni.</b>
			Önálló szóbeli megnyilvánulás (prezentáció, vitaindító, beszámoló, kiselőadás stb.)			
		Beszédkésztség, szóbeli szövegek alkotása	A tanuló <b>nem képes megfogalmazni és előadni gondolatait pontosan körülírt, a közvetlen környezetéhez kapcsolódó és az 1. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, pontosan körülírt beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Egy konkrét helyzetben nem képes a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Hibásan fogalmaz, helytelen mondatokat alkot, nincs megfelelő szókincse.	A tanuló <b>nem képes megadott szempontok alapján megfogalmazni és előadni gondolatait jól behatárolt, a 2. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról, meghatározott beszédműfajok elvárásai alapján. <b>Nem képes egy adott helyzethez alkalmazkodva a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Hibásan fogalmaz, helytelen mondatokat alkot, nincs megfelelő szókincse.	A tanuló <b>nem képes önállóan megfogalmazni, és elrendezett, megszerkesztett formában előadni gondolatait összetett, rálátást igénylő, a 3. tantervi ciklus szintjének megfelelő</b> nehézségű, összetettségű témákról. <b>Nem képes különféle beszédhelyzetekhez és szituációkhoz alkalmazkodva a téma felvezetésére és a megbeszélését elindítani, lefolytatni.</b> Hibásan fogalmaz, helytelen mondatokat alkot, nincs megfelelő szókincse, <b>nem képes eltalálni a megfelelő nyelvi regisztert.</b>	

## 5.2. Az érettségi vizsga értékelési rendszere

### 5.2.1 Értékelési mátrix az írásbeli érettségi vizsgához

Mátrix adott írásbeli vizsgához L1 tantárgyból*						
Magyar nyelv 1						
Feladatok	Kompetenciák***	Súlyozás (%)**	Fejlesztési célok	Kérdés(ek)	Értékelés/ osztályozás	Súlyozás (pont)**
<b>Nem irodalmi szövegek</b>  <b>2. feladat: Ismeretlen, nem irodalmi szöveg(ek) (40 pont)</b>	<b>SZÖVEGÉRTÉS</b>  Értelmezés  Kritikai gondolkodás  Tantárgyi háttérismeretek	45%	<ul style="list-style-type: none"> <li>a (nem irodalmi) szöveg információinak megértése</li> <li>a szöveg lényeges elemeinek azonosítása</li> <li>a szöveg sajátosságainak elemzése</li> <li>a nézőpont bemutatásához használt eszközök elemzése és értelmezése</li> <li>a szöveg érveinek megértése és kritikai elemzése</li> <li>a témák, a tények és az összefüggések felismerése és megértése</li> <li>a különböző szövegtípusok sajátosságainak felismerése és értelmezése</li> <li>a szövegen kívüli ismeretek mozgósítása a szöveg értelmezése során</li> <li>a tanult jelenségek, fogalmak mozgósítása az értelmezés során</li> </ul>	2. feladat	Értékelési útmutató/ szempontok	18 pont
	<b>SZÖVEGALKOTÁS</b>  Érvelés  Nyelvi tudatosság	55%	<ul style="list-style-type: none"> <li>a feladatban megadott kérdéseknek vagy szempontoknak megfelelő, világos, jól felépített érvelő szöveg (bizonyítás és cáfolat) írása</li> <li>a kérdésfelvetések felismerése és a nézőpontok érvényességének elemzése</li> <li>személyes álláspont megfogalmazása egy szövegről vagy egy témáról</li> <li>az érvek világos bemutatása a megfelelő nyelvi eszközökkel</li> <li>szövegalkotás a címzettnek megfelelő szabotossággal</li> <li>pontos nyelvhasználat (mondatszerkesztés, szókinccs, helyesírás)</li> <li>a megfelelő nyelvi regiszter és stíluseszközök használata</li> </ul>			22 pont
<b>A teljes 2. feladat</b>		<b>40%</b>				<b>40 pont</b>

<b>Irodalmi szövegek</b>  <b>1. feladat: Esszéírás irodalmi szöveg(ek) alapján (60 pont)</b>	<b>SZÖVEGÉRTÉS</b>  <b>Értelmezés</b>  <b>Kritikai gondolkodás</b>  <b>Tantárgyi háttérismeretek</b>	50%	<ul style="list-style-type: none"> <li>különböző műfajú és formájú irodalmi szövegek megértése</li> <li>irodalmi szövegek elemzése és értelmezése</li> <li>a sajátos elemek, főként az irodalmi és nyelvi eszközök azonosítása a szövegben</li> <li>a szöveg jelentéssíkainak felfedezése és értelmezése</li> <li>a különböző irodalmi szövegek megértéséhez szükséges fogalmak ismerete, mozgósítása az értelmezés során</li> <li>a szöveg központi témáinak azonosítása és megértése</li> <li>a szövegen kívüli ismeretek mozgósítása az irodalmi szöveg értelmezése során</li> </ul>	<b>1. feladat</b>	Értékelési útmutató/ szempontok	30 pont
	<b>SZÖVEGALKOTÁS</b>  <b>Érvelés</b>  <b>Nyelvi tudatosság</b>	50%	<ul style="list-style-type: none"> <li>a feladatban megadott kérdéseknek vagy szempontoknak megfelelő, világos, jól felépített gondolatmenet</li> <li>az irodalmi szövegekről, azok szerepéről és hatásáról meggyőző álláspont megfogalmazása</li> <li>az olvasott és tanult szövegekről személyes olvasatok megfogalmazása</li> <li>a szövegek értelmezésének idézetekkel, példákkal alátámasztott kifejtése</li> <li>pontos nyelvhasználat (mondatszerkesztés, szókinccs, helyesírás)</li> <li>a megfelelő nyelvi regiszter és stílus eszközök használata</li> </ul>			30 pont
<b>A teljes 1. feladat</b>		<b>60%</b>				<b>60 pont</b>
<b>ÖSSZESEN</b>		<b>100%</b>				<b>100 pont</b>

\*Az összes L1 tanterv összehangolása érdekében a mátrix a következő két dokumentum alapján készült: Az Európai Érettségi írásbeli és szóbeli vizsgarészeinek felépítése L1 tantárgyból (2020-01-D-41-en-1) és Teljesítménymutatók minden L1 tantárgyhoz – Középsiskolai ciklus (2018-09-D-57-en-fr-de-3)

\*\* A fenti százalékok a Magyar nyelv 1 tantárgy tantervében előírt vizsgamodellt követik. (Függelék 6.1)

\*\*\* A Magyar nyelv 1 tantárgy tantervében meghatározott tantárgyi kompetenciák (3. Fejlesztési célok).

5.2.2. Értékelési mátrix a szóbeli érettségi vizsgához

Mátrix szóbeli vizsgához Magyar nyelv L1 tantárgyból						
Feladatok	Kompetenciák***	Súlyozás (%)**	Fejlesztési célok	Kérdés(ek)	Értékelés/ osztályozás	Súlyozás (pont)**
<p><u>Tanult irodalmi témák hozzájuk kapcsolódó ismeretlen szövegek alapján</u></p> <p><b>1. feladat:</b> a húzott téma önálló bemutatása, párbeszéd a vizsgáztatókkal (50 pont)</p>	<p><b>SZÖVEGÉRTÉS</b></p> <p>Értelmezés</p> <p>Kritikai gondolkodás</p> <p>Tantárgyi háttérismeretek</p>	50%	<ul style="list-style-type: none"> <li>nyelvi, irodalmi, kulturális tájékozottság, a tanult témák elhelyezése térben, időben, hagyományban</li> <li>különböző műfajú és formájú irodalmi szövegek megértése, a szöveg központi témáinak azonosítása és megértése</li> <li>irodalmi szövegek elemzése és értelmezése</li> <li>a sajátos elemek, főként az irodalmi és nyelvi eszközök azonosítása a szövegben</li> <li>a szöveg jelentéssíkjainak felfedezése és értelmezése</li> <li>a különböző irodalmi szövegek megértéséhez szükséges fogalmak ismerete, mozgósítása az értelmezés során</li> <li>a szövegen kívüli ismeretek mozgósítása az irodalmi szöveg értelmezése során</li> <li>a témában saját értékelő vélemény kialakítása</li> </ul>	<b>A tétellapon szereplő kérdések, szempontok</b>	Értékelési útmutató/ szempontok	25 pont
	<p><b>SZÖVEGALKOTÁS</b></p> <p>Érvelés</p> <p>Nyelvi tudatosság</p>	50%	<ul style="list-style-type: none"> <li>a feladatban megadott kérdéseknek vagy szempontoknak megfelelő, világos, jól felépített gondolatmenet</li> <li>az irodalmi szövegekről, azok szerepéről és hatásáról meggyőző álláspont megfogalmazása, az olvasott és tanult szövegekről személyes olvasatok megfogalmazása</li> <li>a szövegek értelmezésének idézetekkel, példákkal alátámasztott kifejtése</li> <li>pontos nyelvhasználat (mondatszerkesztés, szókincs, helyesírás)</li> <li>a megfelelő nyelvi regiszter és stílus eszközök használata</li> </ul>			25 pont
<b>ÖSSZESEN</b>		<b>100%</b>				<b>50 pont</b>

## 6. Függelék: Az érettségi vizsga

### 6.1. Az írásbeli érettségi vizsga leírása

A harmonizált L1 nyelvi érettségi vizsga szabályozása (2020-01-D-41-en-2) előírja, hogy az írásbeli érettségi feladatsor mérje a tantervben megjelenő összes vonatkozó kompetenciát; tartalmazzon egy, kettő vagy három feladatot, amelyekben belül lehetségesek alfeladatok; tartalmazzon irodalmi és nem irodalmi szöveget, összesen 1000 és 1600 szó közötti terjedelemben. (Amennyiben verses, lírai alkotás is szerepel a feladatsorban, a minimális terjedelmi megkötés nem vonatkozik rá.) A vizsgafeladatoknak a 6. és 7. évfolyam tartalmaira és megcélzott kompetenciáira kell épülniük, miközben természetesen az előző évfolyamokon elsajátított ismereteket is magukban foglalják.

A választható modellek közül a magyar nyelv L1 írásbeli érettségi vizsga az alábbiakat alkalmazza: Az írásbeli érettségi vizsga két feladatból áll. A vizsgázóknak mind a két feladatot meg kell oldaniuk, választási lehetőség nincs. A megoldás elvárt terjedelmét a feladatok szövege megadja: az 1. feladatban jellemzően kb. 3-4 oldal / 750-1000 szó, a 2. feladatban jellemzően kb. 2-3 oldal / 500-750 szó. A szövegek és a feladatok között nem szerepelhet olyan, amelyet a csoport korábban feldolgozott, illetve (feladat esetében azonos módon) elvégzett.

#### 1. feladat

A feladat egy kb. 800 szavas irodalmi szöveg önálló elemzése és értelmezése.

A feladatban a kiinduló szöveg lehet prózai vagy verses formájú. A prózai szövegek lehetnek teljes művek vagy hosszabb irodalmi alkotások választott részletei. (Rövidebb terjedelmű művek, pl. novellák esetében teljes szöveg, a hosszabb művekből egybefüggő részlet.) A verses, lírai szövegek esetében a teljes szöveget kell megadni és felhasználni, a terjedelemtől függetlenül (nem vonatkozik rájuk a minimális terjedelem megkötése).

A szöveghez egy feladat kapcsolódik, amely magába foglalhat alfeladatokat is. A feladatok között szerepelhet pl. adott szempontú műelemzés, összehasonlító elemzés, ezeken belül motívumok nyomon követése, metaforikus jelentések feltárása, a mű elhelyezése valamilyen irodalomtörténeti (tematikus, motivikus, stílustörténeti stb.), kulturális vagy etikai összefüggésben.

#### 2. feladat

A feladat egy kb. 400 szavas, nem irodalmi szöveg értelmezése és jellemzőinek bemutatása egy, az adott szövegből kiinduló, önálló szöveg alkotásán keresztül.

A kiinduló szöveg nem lehet pusztán leíró vagy adatközlő, saját gondolatmenetet, érvelést kell tartalmaznia, amelyre a vizsgázó reflektálni tud.

A szöveghez egy feladat kapcsolódik, amely magába foglalhat alfeladatokat is. A feladat célja, hogy a vizsgázó rámutasson, reflektáljon a szöveg fontosabb gondolataira és megmutassa, hogy átlátja annak érvelési módját, szerkezetét, valamint világosan megfogalmazza saját nézőpontját, véleményét vele kapcsolatban.

# MAGYAR NYELV I.

DÁTUM: **MINTAFELADATSOR**

**A VIZSGA IDŐTARTAMA:** 4 óra (240 perc)

**ENGEDÉLYEZETT SEGÉDESZKÖZ:** nincs

**MEGJEGYZÉS:** Az írásbeli vizsga két feladatból áll. Mind a két feladatot meg kell oldani, választási lehetőség nincs!

*Mindkét írását értékelni fogják mind a tartalom (pl. szövegértés, tantárgyi háttérismeretek), mind a kifejezőmód (pl. nyelvhasználat, helyesírás) szempontjából.*

## 1. feladat

(60 pont)

Babits Mihály *Mozgófénykép* című verse 1909-ben jelent meg, amikor a mozifilm élménye még újdonságnak számított.

Értelmezze a költeményt az alábbi elemzési szempontok mentén:

- a vers alaphelyzete, a beszélő hangneme, viszonyulása a vers témájához,
- a vers formai eszközeinek és mondatszerkesztésének szerepe!

Írása terjedelme 3-4 oldal (750-1000 szó) legyen! Ügyeljen a nyelvi megformáltságra, helyesírássra, rendezett írásképre!

### Babits Mihály: Mozgófénykép

*Máskép: Amerikai Leányszöktetés – szenzációs szerelmi tragédia mozgófényképben előadva*

A gép sugarát kereken veti, képköre fénylik a sik lepedőn  
mindjárt, szívem, uj színek és alakok lovagolnak a fénylegyezőn  
olcsó s remek élvezet összecsodálni e gyors jelenéseket itt:  
első a Szerelmi Tragédia, melyet a lámpa a falra vetit.

- 5 Ni – Ámerikában e nagy palotának a dús ura – milliomos  
rendel, levelez, sűrög, üzleteit köti, telefonoz.  
Titkára előtte. Beszélni akar vele. Várja. Magára marad.  
Beszél neki. Karja mozog hevesen s ura szörnyü haragra gyulad.

- 10 Éjfélkor a hószinü lányszoba villanymécsese zöld. Jön a lány  
bálból, kimerülten – a báli ruhában is oly ideges, halavány.  
Vetkőzik az édes. Az éjjeli gyolcs<sup>1</sup> fedi már. A komorna<sup>2</sup> kimén.  
Megkoccan az ablaka. Nyitja. Vetekszik a holddal a zöld szobafény.

- 15 Titkárunk az. „Édesem!” – Újul a kép. Palotájuk elébe mutat.  
Fellegkaparójuk előtt ki az éjbe mutatja a hosszú utat.  
Fellegkaparón kötelekből létra. Az emelet ablaka nyil.  
Surrannak alá. Hamar: – Elbuj a hold köre. Rebben az ótomobil<sup>3</sup>.

- 20 És tűnik a gépkocsi. Mind kicsinyebb-kicsinyebb. De a palota ébred.  
Vádat sug a létra. Mi volt az? Utánok! A gép! Tova! S mozdul a képlet.  
Nyargalnak az útközi fák növekedve szemünkbe: a kocsi sötét pont  
nyargalnak az út jegenyéi. Kigyózik az út tova. Két kocsi két pont.

---

<sup>1</sup> gyolcs: finom, fehér vászon

<sup>2</sup> komorna: szobalány, előkelő hölgy személyes szolgálatára alkalmazott nő

<sup>3</sup> ótomobil: az automobil (autó) francia kiejtését tükröző írásmód



És fordul a kép. Jön a halmon a két szeretővel a gép lefelé.  
Vakít ide: hallani szinte, amint robog a kanyarulat elé.  
Nőnek az arcok. A hölgy a lovagra simul. De az ég henye fellege gyül.  
S tűnik kanyarodva a gép. Jön a második. Ebben a dúlt öreg ül.

25 S elpattan a kép, valamint hab a síma vizen. Jön az új. Csupa álom.  
Villannak az ég csodanyíllai. Zuppan a zápor a messze határon.  
Ó nézd, gyönyörű! gyönyörű ez a fény- és árnycsere kékbe pirosból!  
S hogy gördül a két robogó! Hogyan is, hogyan is lehet ez papirosból!

30 S hogy gördül a két robogó; hegyeken tova, völgyeken, árkokon át!  
Pornimbusz<sup>4</sup> után pocsolyás utakon ver a kereke sárkoronát.  
Táguznak a messze prerik<sup>5</sup>. Zug a zápor, a sík tavakon kopogó:  
S sebesebben mint hir a dróton, a bús utakon tovagördül a két robogó.

S dacolva vonattal a síneken át kerekük suhan. Alszik a város.  
Surrannak elénk magas ércemeletjei. Csöndje halálos.  
35 S már az öregnek a kocsija csusszan a – csusszan a jól kövezett uton át:  
Követi, keresi, hőn lesi, nem leli – nem leli lánya nyomát.

Zöldbeszegett hegy alatt toványúl sima tó vize, mint a lepény.  
Most oda – lám oda jönnek a – szöknek a – törnek a lány s a legény.  
A kocsi mint csodaparipa ront oda, jaj neki – jaj bele vad kerekén  
40 loccsan a – csobban a tó vize: jobb biz e tört szeretőknek a tó fenekén.

Még egy rémszerű kép (az apáról) a vásznon jó: az utolsó:  
vágat a vad kocsi, mint robogó sír, fürge koporsó.  
Így a halálkocsi Ámerikát szeli, szeldeli, szegdeli, jár:  
drága szekér kerekén, sima tó fenekén csupa kéj a halál.

\*

45 Ah! Ámerikába! csak ott tul a tengeren, ott van az élet!  
Ah! Ámerikába miért nem utazhatom én soha véled...  
Ott van az élet, a pénz, az öröm, s a kaland tere, küzdeni tér:  
tengve a drága kenyéren unalmasan itt nyavalyogni mit ér?

(1909)

(553 szó)

Forrás: *Babits Mihály összegyűjtött versei*, Osiris Kiadó, Budapest, 2007, 36-38.

---

<sup>4</sup> nimbusz: dicsfény, fénykoszorú, sugárkorona

<sup>5</sup> prerí: préri; nagy kiterjedésű, füves pusztta Észak-Amerikában

## 2. feladat

(40 pont)

Az alábbi cikk a továbbtanulás különböző formáinak előnyeit járja körül: az egyetemi továbbtanulás mellett az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) által tartalmazott szakképesítéseket adó képzéseket. Fejtse ki saját álláspontját a felvetett kérdésről: kinek milyen típusú képzést érdemes választani? Érvelő szövegében térjen ki arra, hogy mit gondol a szöveg érveiről, ugyanakkor hozzon két-három saját érvet is!

Írása terjedelme 2-3 oldal (500-750 szó) legyen! Ügyeljen a nyelvi megformáltságra, helyesírássra, rendezett írásképre!

### Egyetem vagy OKJ? – Melyiket válasszam?

Ingyenes, de semmit nem ér, vagy drága, de hasznos? Vagy pont fordítva? Van átmenet a két skatulya között? Hol éri meg jobban továbbtanulni: felnőttképzésben vagy egyetemen? Mielőtt bármelyik mellett lecövekelnél, és megmásíthatatlanul ragaszkodnál hozzá, érdemes végiggondolni mindkét opció előnyeit és hátrányait.

A közvélekedésben kétféle megközelítéssel találkozhat: az egyik, hogy az egyetem hülyeség, pénzkidobás, piacképtelen és időrabló. Egy jó szakma viszont aranyat ér, azt kell választani. A másik pedig, hogy egyetemi/főiskolai végzettség nélkül nincs esélyed jó álláshoz jutni. Véleményünk szerint mindkettőben van egy picike igazság, de hogy melyik jobb vagy rosszabb, azt mindenki maga döntse el, a saját céljai alapján.

### Mit tud az OKJ?

Az OKJ-s képzések az egyetemivel szemben sokkal rövidebbek és sokkal gazdaságosabbak. 23 éves kor alatt az első képzés teljesen ingyenes. Persze ehhez vállalnod kell az iskolarendszert, azaz továbbra is az iskolapadban kell töltened minden egyes hétköznapi napod. A képzések 1-2 évesek, amely idő alatt egy egész szakmát kitanulhatsz. Szakemberek sokszor azt javasolják, érettségi után mindenképpen végezzünk el egy OKJ-s szakmát, mert ilyenkor még az anyagiakkal nem kell törődni, s ha közben mégis úgy gondolnánk, hogy szeretnénk egyetemi diplomát, hát utána jelentkezünk valahová. Ráadásul, ha hasonló, kapcsolódó képzést választunk, akkor még az OKJ oklevelünk is jópár ponttal megdobja a felvételinket.

Ha nem szeretnél utána egyetemre menni, akkor választhatsz második képzést is magadnak – ezért azonban már fizetned kell –, vagy belevetheted magad a dolgozó felnőttek világába. Esetleg munka mellett, levelezőn szerezhetsz magadnak diplomát, amire főleg abban az esetben lesz szükséged, ha vezetői pozícióra pályázol.

A tavalyi évben a legkeresettebb szakmák a vállalkozási mérlegképes könyvelő (ehhez pénzügyi és számviteli előképzettség szükséges), a társadalombiztosítási ügyintéző és a bérügyintéző voltak.

### **Minek nekem az egyetem?**

30 Az egyetemi képzésekkel járó „szükséges rossz”, hogy sokáig tartanak (alap- + mesterképzés, azaz 3+2 év), és ha nem kerültél be az államira<sup>1</sup>, akkor bizony jó sokat húz ki a zsebedből. Vagy a szüleid zsebedből. Egy félév ára átlagosan 300 ezer forint, de ha mondjuk az orvosira mennél, akkor ezt szorozd be 5-tel.

35 Azért érdemes az egyetemi képzést választanod, mert szemléletformáló, a kiválasztott tudomány mellett általános műveltséget is ad, iszonyatosan sok új inger és impulzus ér az évek alatt, amelyek segítenek megtalálni a helyes utat, életre szóló barátságokat köthetsz, és ha aktívan részt veszel a közösségi életben, kiváló referenciát is teremthetsz magadnak már az egyetemi évek alatt. [...]

40 Ezek alapján mindenki maga döntse el, az ő szíve melyik felsőoktatási rendszerhez húz, mit szeretne tanulni, és meddig. A legfontosabb, hogy olyan szakmát válassz magadnak, ami valóban szívügyed, hiszen csak így lehetsz a legjobbak egyike.

2015. április 29.

(413 szó)

Forrás: <https://kozepsuli.hu/egyetem-vagy-okj-melyiket-valasszam/>

---

<sup>1</sup> Értsd: az állami ösztöndíjas, vagyis nem önköltséges helyekre

# MAGYAR NYELV 1 (L1 HU) Értékelési útmutató, Európai Érettségi írásbeli vizsga, 2021-től

## „A” táblázat: NEM IRODALMI SZÖVEG, 2. FELADAT

Általános teljesítménytartomány és osztályzat /10	Pont /40	A szövegértési kompetenciaterületek <sup>9</sup> szintje az ismeretlen, nem irodalmi szöveggel kapcsolatos feladatban	A szövegértési szempontok alapján adható részpontoszámok:	A szövegalkotási szempontok alapján adható részpontoszámok:	A szövegalkotási kompetenciaterületek <sup>10</sup> szintje
A Kitűnő 10-9.0	40 39 38 37 36	<p><b>A szöveg önálló, érett és meggyőző áttekintése, a feladatban megadott szempontok, a nyelvezet és a szerkezet körültekintő elemzése</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• körültekintő kritikai elemzést ad a szöveg gondolatmenetéről, a benne megjelenő érvekről és nézőpontokról</li> <li>• sikeresen értelmezi a szerkezetnek, a szövegtípus jellemzőinek és nyelvi eszközeinek szerepét és hatását a szöveg értelmezése, a saját állásfoglalás kialakítása során termékenyen beépíti a szövegen kívüli ismereteit</li> </ul>	18 17 16	22 21 20	<p><b>Világos, koherens és átgondolt érvelő esszé, melyben a saját állásfoglalás megfogalmazása árnyalt, választékos</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: A szöveg felépítése szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• világos és meggyőző gondolatmenet, a kohéziót megvalósító jelentésbeli és grammatikai kapcsolóelemek használata</li> <li>• körültekintően megválasztott idézetek, hivatkozások és példák, amelyek szorosan kapcsolódnak az érveléshez, és erősítik azt</li> </ul> <p>A nyelvi megformáltság szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• a szóhasználat, a nyelvtani szerkezetek és írásjelek választékos és átgondolt használata, amely kifinomult és összetett jelentéseket közvetít</li> <li>• nyelvi szempontból szinte hibátlan</li> </ul>
B Jeles 8.9-8.0	35 34 33 32	<p><b>A szöveg magabiztos áttekintése, amely kiter a feladatban megadott minden szempontra, a nyelvezet és a szerkezet alapos elemzésére</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kritikai elemzést ad a szöveg gondolatmenetéről, a benne megjelenő érvekről és nézőpontokról</li> <li>• elemzi a szerkezetnek, a szövegtípus jellemzőinek és nyelvi eszközeinek hatását</li> <li>• a szöveg értelmezése, a saját állásfoglalás kialakítása során beépíti a szövegen kívüli ismereteit</li> </ul>	15 14	19 18	<p><b>Átgondolt, jól felépített érvelő esszé, amely a feladatban megadott kérdéseket teljes mértékben és sikeresen megválaszolja, a saját állásfoglalás megfogalmazása választékos</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: A szöveg felépítése szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• tudatos és körültekintő megválasztása az érveknek, amelyek meggyőző gondolatmenetet alkotnak</li> <li>• releváns idézetek, hivatkozások és példák, amelyek megfelelően illeszkednek az érvelésbe, és erősítik azt</li> </ul> <p>A nyelvi megformáltság szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• változatos és megválogatott szóhasználat, nyelvtani szerkezetek és írásjelek</li> <li>• nagyon kevés, a megértést és olvasást nem befolyásoló nyelvi hiba</li> </ul>
C Jó 7.9-7.0	31 30 29 28	<p><b>A szöveg pontos áttekintése, kiemelve annak a feladatra vonatkozó legfontosabb szempontjait, a tartalom, nyelvezet és szerkezet egyértelmű értelmezése</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• felismeri a szövegben a gondolatmenet fő érveit és a megjelenő nézőpontokat</li> <li>• megérti a hatását különböző szövegszervező eszközöknek, beleértve a szövegtípus jellemzőit és nyelvi eszközeit</li> <li>• a szöveg értelmezése, a saját állásfoglalás kialakítása során használja a szövegen kívüli ismereteit is</li> </ul>	13	17 16 15	<p><b>Az állásfoglalás kifejtését megvalósító érvelő esszé, amely a feladatban megadott kérdésekre ésszerű, meggyőző és releváns választ ad</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: A szöveg felépítése szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• logikusan szerkesztett, meggyőző és arányosan tagolt gondolatmenet, amely világos érvelést fejt ki</li> <li>• releváns idézetek, hivatkozások és példák használata több állítás alátámasztására</li> </ul> <p>A nyelvi megformáltság szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• szabatos szóhasználat, nyelvtani szerkezetek és központosítás</li> <li>• szinte kizárólag nem feltűnő és jelentéktelen nyelvi hibák</li> </ul>

<sup>9</sup> Az L1 tantervekben és az általános mátrixban meghatározott kompetenciák: szövegértés, értelmezés, kritikai gondolkodás és tantárgyi háttérismeretek alkalmazása.

<sup>10</sup> Az L1 tantervekben és az általános mátrixban meghatározott kompetenciák: szövegalkotás, érvelés, nyelvi tudatosság.

D Közepes 6.9-6.0	27	<p><b>A szöveg gondolatmenetének megértése, a feladatnak megfelelő, pontos körülírása vagy összefoglalása, a nyelvezet és/vagy a szerkezet világos elemzése néhány szempontból</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>azonosítja és értelmezi a szöveg néhány egyszerűbb kérdésfelvetését és a hozzá kapcsolódó érveket vagy nézőpontot</li> <li>elemzi a szerkezet, illetve a szövegtípus néhány jellemzőjének és néhány nyelvi eszköznek a szerepét és hatását</li> <li>a szöveg értelmezése, a saját állásfoglalás kialakítása során felismer néhány kapcsolódási pontot a szövegen kívüli ismereteivel</li> </ul>	12	14	<p><b>Logikus gondolatmenet, amely a kérdés lényegének pontos megértését megfelelően tükrözi, a saját állásfoglalást részben kifejti</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: A szöveg felépítése szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>egyszerű, de a gondolatmenetet pontosan tükröző szerkezet arányos tagolással</li> <li>a lényeges állítások alátámasztására egyszerű, de megfelelő idézetek, hivatkozások és példák használata</li> </ul> <p>A nyelvi megformáltság szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>egyszerű, de szabatos szóhasználat, nyelvi szerkezetek és központozás</li> <li>több nyelvi hiba, amelyek azonban nem akadályozzák nagymértékben a megértést</li> </ul>
	26		11	13	
E Elégséges 5.9-5.0	23	<p><b>A szöveg lényeges elemeinek megértése, körülírása vagy részleges összefoglalása, hivatkozás a nyelvezet és/vagy a szerkezet alapvető tulajdonságaira</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>hivatkozik a szöveg néhány nyilvánvaló kérdésfelvetésére és részben értelmezi a hozzá kapcsolódó érveket</li> <li>utal a szerkezet, illetve a szövegtípus néhány könnyen észrevehető jellemzőjének és néhány nyelvi eszköznek a nyilvánvaló szerepére és hatására</li> <li>a szöveg értelmezése és a saját állásfoglalás kialakításának kapcsolódási pontjai azonosíthatók</li> </ul>	10	12	<p><b>Azonosítható gondolatmenet, amely a kérdés néhány szempontjának megértését tükrözi, a saját állásfoglalást részben kifejti</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: A szöveg felépítése szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>a szövegszerkezet alapvető elvárásainak eleget tevő, tagolt szöveg</li> <li>néhány nyilvánvaló, de nem mindig megfelelő vagy releváns idézet, hivatkozás vagy példa</li> </ul> <p>A nyelvi megformáltság szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>szegényes szóhasználat, igénytelen nyelvi szerkezetek és egyszerű központozás</li> <li>több nyelvi hiba, amelyek néha befolyásolják a jelentés egyértelműségét</li> </ul>
	22		9	11	
F* Elégtelen (gyenge teljesítmény) 4.9-3.0	19	<p><b>A szöveg korlátozott mértékű megértése, esetleges tévedések és/vagy félreértések</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>figyelmén kívül hagyja a szöveg néhány egyértelmű kérdésfelvetését vagy egyes szövegrészek jelentését</li> <li>csak korlátozott mértékben ismeri fel, hogyan befolyásolhatja az olvasót néhány kifejezőeszköz, mint például a jól azonosítható szerkezet, a szövegtípus és/vagy a nyelvhasználat jellemzői</li> <li>a szöveg kérdésfelvetései és a saját állásfoglalási kapcsolódási pontjai nem azonosíthatók</li> </ul>	8	10	<p><b>A feladatban megadott kérdésekhez és/vagy a szöveg érveihöz nem vagy csak felületesen kapcsolódó gondolatmenet, melynek megértését a nyelvi hibák is zavarják</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: A szöveg felépítése szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>a szöveg szerkezeti felépítése nem logikus, az egyes részek nem kapcsolódnak egymáshoz, az érvelő gondolatmenet nem követhető és/vagy kirívóan rövid terjedelemben (az elvárt minimális szószám 50%-ánál kevesebb)</li> <li>kevés és csak ritkán releváns idézet, hivatkozás vagy példa</li> </ul> <p>A nyelvi megformáltság szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>az önkifejezést korlátozó szókinccs, nyelvi szerkezetek és központozás</li> <li>számos nyelvi hiba, amelyek néha akadályozzák a megértést</li> </ul>
	18		7	9	
FX* Elégtelen (nagyon gyenge teljesítmény) 2.9-0	17	<p><b>A szöveg egészének vagy lényeges részleteinek is csak nagyon korlátozott megragadása</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>figyelmén kívül hagyja vagy nagyon felületesen fejti ki a szöveg kérdésfelvetését</li> <li>a szerkezet, szövegtípus és nyelvezet legnyilvánvalóbb jellemzőit és szerepüket is csak korlátozottan ismeri fel</li> <li>a szöveg gondolatmenetéhez nem vagy alig kapcsolódik a saját állásfoglalás</li> </ul>	6	8	<p><b>A feladatban megadott kérdésekhez és/vagy a szöveg érveihöz nem vagy erőltetetten kapcsolódó gondolatmenet, melynek megértését a nyelvi hibák is akadályozzák</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: A szöveg felépítése szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>a szöveg tagolása nem tölti be a szerepét, nem azonosítható a gondolatmenet</li> <li>alig vagy nem található az esszében releváns idézet, hivatkozás vagy példa</li> </ul> <p>A nyelvi megformáltság szempontjából:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>csak a legegyszerűbb nyelvi szerkezetek, szókinccs és írásjelek használata</li> <li>számottevő és durva nyelvi hibák, amelyek súlyosan akadályozzák a megértést</li> </ul>
	16		5	7	
	15		4	6	
	14		3	5	
	13		2	4	
	12		1	3	
			0	2	
			0	1	
				0	

**„B” táblázat: IRODALMI SZÖVEG(EK), 1. FELADAT**

Általános teljesítménytartomány és osztályzat /10	Pont /60	A szövegértési kompetenciaterületek <sup>1</sup> szintje az irodalmi szöveggel kapcsolatos feladatban	A szövegértési szempontok alapján adható részpontoszámok:	A szövegalkotási szempontok alapján adható részpontoszámok:	A szövegalkotási kompetenciaterületek <sup>2</sup> szintje
A Kitűnő 10-9.0	60 59 58 57 56 55 54	<p><b>A szöveg(ek) önálló, érett értelmezése a feladatban kijelölt elemzési szempontok alapján és a kapcsolódó tantárgyi háttérismeretek körültekintő beépítésével, a tematika és a kifejezőeszközök alátámasztott elemzésével</b>  <i>amely magában foglalhatja az alábbiakat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• körültekintően elemzi a szöveg mögöttes jelentéseit és kibontja a bonyolultabb szöveghelyeket</li> <li>• sikeresen értelmezi a szerkezet, a műfaji jellemzők és a nyelvi eszközök szerepét és hatását</li> <li>• a kifejezőeszközök és a jelentéssíkok értelmezése indokolható, figyelembe veszi a szövegben érvényesülő nézőpont(ok)at, a beszédhelyzetet</li> <li>• átlátja a kapcsolódó társadalmi, kulturális vagy történelmi összefüggések jelentőségét</li> </ul>	30 29 28 27	30 29 28 27	<p><b>Világos, koherens és átgondolt esszé, melyben az elemzés alátámasztja az értelmezést; és árnyalt, választékos nyelvezet jellemzi</b>  <i>amely magában foglalhatja az alábbiakat:</i>  <i>A szöveg felépítése szempontjából:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• világos és meggyőző gondolatmenet, a kohéziót megvalósító jelentésbeli és grammatikai kapcsolóelemek használata</li> <li>• körültekintően megválasztott idézetek, hivatkozások és példák, amelyek szorosan kapcsolódnak a gondolatmenethez</li> </ul> <p><i>A nyelvi megformáltság szempontjából:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• a szóhasználat, a nyelvtani szerkezetek és írásjelek választékos és átgondolt használata, amely kifinomult és összetett jelentéseket közvetít</li> <li>• nyelvi szempontból szinte hibátlan</li> </ul>
B Jeles 8.9-8.0	53 52 51 50 49 48	<p><b>A szöveg(ek) önálló, alapos értelmezése a feladatban kijelölt elemzési szempontok alapján és a kapcsolódó tantárgyi háttérismeretek körültekintő beépítésével, a tematikus, szerkezeti és nyelvi kifejezőeszközre való részletes hivatkozásokkal</b>  <i>amely magában foglalhatja az alábbiakat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• megérti a szöveg mögöttes jelentéseit és elemzésében felhasználja a bonyolultabb szöveghelyeket</li> <li>• elemzi a szerkezet, a műfaji jellemzők és a nyelvi eszközök hatását</li> <li>• a kifejezőeszközök és a jelentéssíkok értelmezésekor figyelembe veszi a szövegegész egységét</li> <li>• megérti, hogy a szövegeknek eltérő céljai és különböző olvasatai is lehetnek</li> <li>• a kapcsolódó társadalmi, kulturális vagy történelmi tényezőket megérti</li> </ul>	26 25 24	26 25 24	<p><b>Átgondolt, jól felépített esszé, amely a megadott elemzési szempontok mentén, választékos nyelvezettel fejt ki az értelmezést</b>  <i>amely magában foglalhatja az alábbiakat:</i>  <i>A szöveg felépítése szempontjából:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• tudatos és körültekintő megválasztása az érveknek, amelyek meggyőző gondolatmenetet alkotnak</li> <li>• releváns idézetek, hivatkozások és példák, amelyek megfelelően illeszkednek a gondolatmenetbe</li> </ul> <p><i>A nyelvi megformáltság szempontjából:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• változatos és megválogatott szóhasználat, nyelvtani szerkezetek és írásjelek</li> <li>• nagyon kevés, a megértést és olvasást nem befolyásoló nyelvi hiba</li> </ul>
C Jó 7.9-7.0	47 46 45 44 43 42	<p><b>A szöveg(ek) és a kapcsolódó tantárgyi háttérismeretek pontos áttekintése a megadott elemzési szempontok nagy része alapján; a tartalom, nyelvezet és szerkezet egyértelmű értelmezése</b>  <i>amely magában foglalhatja az alábbiakat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• felismer a szövegben néhány mögöttes vagy többértelmű jelentést, jelentéssíkot</li> <li>• megérti a hatását különböző kifejezőeszközöknek, beleértve a műfaji jellemzőket és a nyelvi eszközöket</li> <li>• saját olvasata kialakításakor figyelembe veszi a szövegegész egységét</li> <li>• tisztában van néhány társadalmi, kulturális vagy történelmi kérdés hatásával</li> </ul>	23 22 21	23 22 21	<p><b>A megadott elemzési szempontok nagy része alapján az értelmezést világosan kifejtő esszé</b>  <i>amely magában foglalhatja az alábbiakat:</i>  <i>A szöveg felépítése szempontjából:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• logikusan szerkesztett, meggyőző és arányosan tagolt gondolatmenet, amely világos érvelést fejt ki</li> <li>• releváns idézetek, hivatkozások és példák használata több állítás alátámasztására</li> </ul> <p><i>A nyelvi megformáltság szempontjából:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• szabatos szóhasználat, nyelvtani szerkezetek és központozás</li> <li>• szinte kizárólag nem feltűnő és jelentéktelen nyelvi hibák</li> </ul>

<sup>1</sup> Az L1 tantervekben és az általános mátrixban meghatározott kompetenciák: szövegértés, értelmezés, kritikai gondolkodás és tantárgyi háttérismeretek alkalmazása.

<sup>2</sup> Az L1 tantervekben és az általános mátrixban meghatározott kompetenciák: szövegalkotás, érvelés, nyelvi tudatosság.

D	41 40 39 38 37 36	<b>A szöveg(ek) és a kapcsolódó tantárgyi háttérismeretek megfelelő megértése; a nyelvezet és/vagy a szerkezet világos elemzése néhány szempontból</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: <ul style="list-style-type: none"> <li>azonosítja és értelmezi a szöveg néhány egyszerűbb összefüggését és mögöttes jelentéssíkját</li> <li>elemzi a szerkezetet, illetve a műfaj néhány alapvető jellemzőjét, valamint néhány nyelvi eszköznek a szerepét és hatását</li> <li>felismeri, hogy a szövegnek több olvasata is lehet</li> <li>általános utalások néhány társadalmi, kulturális vagy történelmi kérdésre</li> </ul>	20 19 18	20 19 18	<b>Egyértelmű, logikus gondolatmenet, amely a feladatban megadott elemzési szempontok némelyikére épül</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: A szöveg felépítése szempontjából: <ul style="list-style-type: none"> <li>egyszerű, de a gondolatmenetet pontosan tükröző szerkezet arányos tagolással</li> <li>a lényeges állítások alátámasztására egyszerű, de megfelelő idézetek, hivatkozások és példák használata</li> </ul> A nyelvi megformáltság szempontjából: <ul style="list-style-type: none"> <li>egyszerű, de szabatos szóhasználat, nyelvi szerkezetek és központozás</li> <li>több nyelvi hiba, amelyek azonban nem akadályozzák nagymértékben a megértést</li> </ul>
E	35 34 33 32 31 30	<b>A szöveg(ek) és a kapcsolódó tantárgyi háttérismeretek lényeges elemeinek megértése; hivatkozás a nyelvezet és/vagy a szerkezet alapvető tulajdonságaira</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: <ul style="list-style-type: none"> <li>hivatkozik a szöveg néhány nyilvánvaló összefüggésére és részben értelmezi azokat</li> <li>utal a szerkezet, illetve a műfaj néhány könnyen észrevehető jellemzőjének és néhány nyelvi eszköznek a nyilvánvaló szerepére és hatására</li> <li>egyes kifejezőeszközök elemzésekor felismeri, hogy a szöveghelynek több olvasata is lehet</li> <li>néhány rövid utalás társadalmi, kulturális vagy történelmi kérdésre</li> </ul>	17 16 15	17 16 15	<b>Azonosítható gondolatmenet, amely a feladat néhány elemzési szempontjának megértését tükrözi</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: A szöveg felépítése szempontjából: <ul style="list-style-type: none"> <li>a szövegszerkezet alapvető elvárásainak eleget tevő, tagolt szöveg</li> <li>néhány nyilvánvaló, de nem mindig megfelelő vagy releváns idézet, hivatkozás vagy példa</li> </ul> A nyelvi megformáltság szempontjából: <ul style="list-style-type: none"> <li>szegényes szóhasználat, igénytelen nyelvi szerkezetek és egyszerű központozás</li> <li>több nyelvi hiba, amelyek néha befolyásolják a jelentés egyértelműségét</li> </ul>
F*	29-18	<b>A szöveg(ek) és a kapcsolódó tantárgyi háttérismeretek korlátozott mértékű megértése, esetleges tévedések és/vagy félreértések, az elemzési szempontokra és/vagy a szövegre alig hivatkozó értelmezés</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: <ul style="list-style-type: none"> <li>figyelmelen kívül hagyja a szöveg néhány egyértelmű összefüggését vagy egyes részek jelentését</li> <li>csak korlátozott mértékben ismeri fel, milyen hatással lehet a befogadóra néhány poétikai megoldás, mint például a jól azonosítható kifejezőeszközök és szerkezet, a műfaj és/vagy a nyelvhasználat jellemzői</li> <li>a szöveg célját csak részlegesen érti</li> <li>a társadalmi, kulturális vagy történelmi vonatkozásokat nem vagy csak felületesen említi</li> </ul>	14 13 12 11 10 9	14 13 12 11 10 9	<b>A feladatban megadott kérdésekhez és/vagy a szöveghez nem vagy csak felületesen kapcsolódó gondolatmenet, melynek megértését a nyelvi hibák is zavarják</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: A szöveg felépítése szempontjából: <ul style="list-style-type: none"> <li>a szöveg szerkezeti felépítése nem logikus, az egyes részek nem kapcsolódnak egymáshoz, az érvelő gondolatmenet nem követhető és/vagy kirívóan rövid terjedelem (az elvárt minimális szószám 50%-ánál kevesebb)</li> <li>kevés és csak ritkán releváns idézet, hivatkozás vagy példa</li> </ul> A nyelvi megformáltság szempontjából: <ul style="list-style-type: none"> <li>az önkifejezést korlátozó szókincs, nyelvi szerkezetek és központozás</li> <li>számos nyelvi hiba, amelyek néha akadályozzák a megértést</li> </ul>
FX*	17-0	<b>A szöveg(ek) általános jelentésének és a kapcsolódó műfaji sajátosságoknak csak nagyon korlátozott megragadása; az elemzési szempontokra és/vagy a szövegre nem vagy alig hivatkozó értelmezés</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: <ul style="list-style-type: none"> <li>figyelmelen kívül hagyja vagy nagyon felületesen fejt ki a szöveg összefüggéseit</li> <li>a szerkezet, műfaj és nyelvezet legnyilvánvalóbb jellemzőit és szerepüket is csak korlátozottan ismeri fel</li> <li>a szöveg célját nem érti világosan</li> <li>nem ismeri fel a társadalmi, kulturális vagy történelmi vonatkozásokat</li> </ul>	8 7 6 5 4 3 2 1 0	8 7 6 5 4 3 2 1 0	<b>A feladatban megadott kérdésekhez és/vagy a szöveghez nem vagy erőltetetten kapcsolódó gondolatmenet, melynek megértését a nyelvi hibák is akadályozzák</b> amely magában foglalhatja az alábbiakat: A szöveg felépítése szempontjából: <ul style="list-style-type: none"> <li>a szöveg tagolása nem tölti be a szerepét, nem azonosítható a gondolatmenet</li> <li>alig vagy nem található az esszében releváns idézet, hivatkozás vagy példa</li> </ul> A nyelvi megformáltság szempontjából: <ul style="list-style-type: none"> <li>csak a legegyszerűbb nyelvi szerkezetek, szókincs és írásjelek használata</li> <li>számtaló és durva nyelvi hibák, amelyek súlyosan akadályozzák a megértést</li> </ul>

Pontátszámítási táblázat:

Kitűnő	Jeles	Jó	Közepes	Elégséges		Elégtelen (gyenge teljesítmény)	Elégtelen (nagyon gyenge teljesítmény)
100-90	89-80	79-70	69-60	59-50		49-30	29-0



### **6.3. A szóbeli érettségi vizsga leírása**

A harmonizált L1 nyelvi érettségi vizsga szabályozása (2020-01-D-41-en-2) előírja, hogy a szóbeli érettségi feladatok mérjék a tantervben megjelenő összes vonatkozó kompetenciát, a vizsgafelelet értékelése ezek alapján történik. A vizsgafeladatoknak a 6. és 7. évfolyam tartalmaira és megcélzott kompetenciáira kell épülniük, miközben természetesen az előző évfolyamokon elsajátított ismereteket is magukban foglalják.

A vizsga célja a képességmérés a bonyolultabb irodalmi vagy nem irodalmi szövegek olvasása, megértése, az azzal kapcsolatos meglátások kifejtése, valamint a szöveg témája, a tanult tartalmak és a személyes tapasztalatok összekapcsolása terén. A vizsgázónak képesnek kell lennie a szöveg következetes megvitatására a szempontoknak megfelelően és a megfelelő szakszókincs használatával. Emellett a vizsgázónak képesnek kell lennie a saját gondolatai strukturált kifejtésére és azok reflektív megvitatására.

20 perces felkészülési időt követően a szóbeli vizsga időtartama 20 perc, segédeszköz nem használható. A vizsga két részből áll. Az első részben a vizsgázó önálló szóbeli felelet során bemutatja a húzott tétel szövegének értelmezését a forrásszöveg és a megadott két-három irányító szempont alapján, amelyek az ismeretek mozgósítása mellett a további kompetenciaterületek mérését is szolgálják (pl. önálló, kritikai gondolkodás, érvelés, nyelvi tudatosság). A második részben a vizsgáztatókkal folytatott párbeszéd a szövegértelmezés elmélyítését szolgálja.

A vizsgafeladatok szövegei kötődhetnek a tanórákon tárgyalt témákhoz, de nem lehetnek a tanórán közösen feldolgozott szövegek vagy szövegrészletek. A vizsgaszövegek lehetnek irodalmi vagy nem irodalmi szövegek vagy szövegrészletek 450 szó (+/-10%) terjedelemben (kivéve a lírai műveket, amelyekre a terjedelmi megkötés nem vonatkozik).

## 6.4. Szóbeli érettségi mintafeladatok és értékelési útmutató

### 1. mintafeladat

#### **Tétel: Természeti képek, metaforika a 19–21. század magyar irodalmában**

1. Mutassa be a versek alaphelyzetét (a beszélő nézőpontja, beszédhelyzet), és hogy milyen mozzanatok, motívumok (pl. mozgások, hangok, színek, anyagok) jelennek meg bennük!
2. Fogalmazza meg, milyen jelentéseket hordoz a *hajnal*, *reggel* természeti toposzként általában, és milyen jelentésekkel, összefüggésekben jelenik meg a versek főmotívumaként!
3. A fentiekből kiindulva fejtse ki a versekről saját gondolatait, értelmezését!

#### **Tóth Árpád: Körúti hajnal**

Vak volt a hajnal, szennyes, szürke. Még  
Üveges szemmel aludtak a boltok,  
S lomhán söpörtek a vad kővidék  
Felvert porában az álmos vicék<sup>1</sup>,  
Mint lassú dsinnek, rosszkedvű koboldok.

Egyszerre két tűzfal<sup>2</sup> között kigyúlt  
A keleti ég váratlan zsarátja<sup>3</sup>:  
Minden üvegre száz napocska hullt,  
S az aszfalt szennyén szertesztét gurult  
A Végtelen Fény milliom karátja.

Büvölten állt az utca. Egy sovány  
Akác részegen szítta be a drága  
Napfényt, és zöld kontyában tétován  
Rezdült meg csüggeteg és halovány  
Tavaszi kincse: egy-két fűt virága.

A Fénynek földi hang még nem felelt,  
Csak a színek víg pacsirtái zengtek:  
Egy kirakatban lila dalra kelt  
Egy nyakkendő; de aztán tompa, telt  
Hangon a harangok is felmerengtek.

---

<sup>1</sup> vicék: viceházmesterek, akik az utcát is rendben tartották a házak előtt

<sup>2</sup> tűzfal: a házak ablak nélküli oldalsó vagy hátsó fala

<sup>3</sup> zsarát (zsarátnok): parázs, szikra

Bús gyársziréna bűgött, majd kopott  
Sínjén villamos jajdult ki a térre:  
Nappal lett, indult a józan robot,  
S már nem látták, a Nap még mint dobott  
Arany csókot egy munkáslány kezére.

(1923)

Forrás: *Tóth Árpád összes verse*, <http://mek.oszk.hu/01100/01112/01112.htm>

### **Petri György: Tényleg, miért a reggel**

Tényleg, miért a reggel  
a verseidben a –  
szóval olyan gyakori?  
Miért? – kérdezte volt egy illető.

Ezzel (vagy erre) ébredtem  
egy milyen is? vasárnap (ma),  
hogyan ezt a mondatot mondja  
mintha bennem, mintha valaki.

Közben igyekeztem  
– ahogy a vizet a fürdőből, úszás után,  
félábrón ugrálva –  
óvatos én-rázogatással

el az álombuborékokat  
távolítani az elméből,  
maradéktalanul mégpedig, hogy  
(nyomás-zúgás hirtelen elapadtán)

lehessek megint egy pillanatra:  
tisztá  
áteresztőképesség  
– s a világ: szabad áram.

(1985)

Forrás: Petri György, *Összegyűjtött versek*, Magvető, Budapest, 2003.

## 2. mintafeladat

**Tétel: Regénytípusok és -témák a 19-21. századi irodalomban, a 6-7. évfolyamon választható kötelező olvasmányok alapján – a családi történet (családtörténet), a család, illetve a családi múlt mint a jelent meghatározó erő a 20-21. századi regényirodalomban**

**Választható regények (a feleletben egyet kell bemutatni!)**

Greccsó Krisztián: Mellettem elférsz

Háy János: A gyerek

Szabó Magda: Régimódi történet

Bächer Iván: Kutya Mandovszki

Závada Pál: Jadviga párnája

Gabriel García Márquez: Száz év magány

Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio

1. Emelje ki az idézett definíciókból a választott regényre értelmezhető, illő megállapításokat, és ezekből kiindulva mutassa be annak általános jellemzőit (pl. az elbeszélő alakja, nézőpontja, elbeszélésmódja, a cselekmény megformálása, a regény szerkezete, motívumai), valamint jellegzetesen egyedi vonásait (pl. szerkezeti, elbeszéléstechnikai jellemzők, mítoszteremtés, stilisztikai jellemzők, humor)!
2. Fogalmazzon meg saját álláspontot, gondolatokat arról, melyek voltak a regény legfontosabb, legérdekesebb tartalmi, gondolati elemei, mozzanatai olvasásakor!
3. Amennyiben ismeri a választott regény valamely filmes adaptációját, mutassa be azt is röviden!

## Regény, családregegy (definiciók)

„A „családregegy” a regény műfaján belül azoknak a műveknek a pontos műfaji megjelölése, melyeknél a cselekmény középpontjában egy család több generáción átívelő története áll. Egyik ismert példája Thomas Mann A Buddenbrook ház című regénye.

- 5 A családregegy jellegzetesen polgári műfaj; a nemzedékek egymást követő sors története egyben polgárságtörténet, melyben a feltörekvés, a konszolidáció és a hanyatlás korszakai követik egymást. Mindez egyben értéktörténet is; a megvalósított és végül elherdált-megtagadott értékek annak a „protestáns etikának” a jegyében állnak, melyet Max Weber a polgári identitás alapjának tekintett.”

Forrás: Wikipédia; letöltés: 2020. 08. 14.

82 szó

„A családregegyek cselekményének középpontjában általában olyan családokat ismerünk meg, akik története egy vagy több generáción át tart, tele szerelmi, drámai vagy tragikus eseményekkel.

- 5 Ezekben a regényekben a cselekményt gyakran váltott szemszögből ismerjük meg, vagy a jelenben élő szereplők elmesélik a múltbéli eseményeket.

Ez egy olyan műfaj, amit bárki elolvashat, stílusa könnyed, olvasmányos és szórakoztató. A családregegyekben nem csak emberi sorsokat ismerünk meg, hanem emberi értékeket is, amelyek által könnyen tudunk azonosulni a regény szereplőivel.”

Forrás: Könyvmoly, letöltés: 2020. 08. 14. <https://konyvmoly.com/legjobb-csaladregeny/>

74 szó

- „Az eposz mellett a nagyepika másik fontos műfaja a regény. Pontos, minden műre érvényes meghatározása nem létezik: ahány regény, annyi definícióra lenne szükség. – Ezért csak a 19. századi regények (ekkor érte el a műfaj fejlődésének csúcsát) legfontosabb ismertetőjegyeit sorolhatjuk fel. A regény – egy-két kivételtől eltekintve –
- 5 prózai formájú. A novellánál nagyobb terjedelmű elbeszélő mű, és hosszabb időtartamot felölelő történetet ábrázol. Több meseszálból összefonódó, szerteágazó cselekménye egy meg nem történt (lehet képzeletbeli) eseménysort megtörténtként ad elő. A regényhősök is csak képzelt (fiktív) alakok. Ha valódi eseményekről és megtörtént dolgokról szól a történet, akkor dokumentumregényről beszélünk.
- 10 A történet szöveg mellett fontos szerepet kap a szereplők érzés- és gondolatvilága, a cselekmény folyamán kibontakozó jellemfejlődése. A regények eseményei – rendszerint – valóságos időben és földrajzilag meghatározott térben zajlanak le. A

regény ismereteket is tartalmaz, s írójának szándéka szerint egy meghatározott világkép (világszemlélet) szolgálatában áll.

- 15 A regényvilágot legtöbbször az író harmadik személyű előadása teremti meg. Ez az író „mindent tud” hőseiről: ismeri gondolataikat, legbensőbb érzéseiket is. – Vannak olyan regények is, amelyekben egy szereplő egyes szám első személyben meséli el az eseményeket (én-regények).

- 20 A regény osztályozásának nincsenek egységes szempontjai. A legáltalánosabban használt csoportosítás megkülönböztet történelmi regényt és társadalmi regényt. Történelmi regénynek általában a régebbi múltban játszódó műveket tekintjük, társadalmi regényeknek pedig azokat, amelyekben a cselekmény ideje azonos a mű megszületésének idejével. – Ezeken kívül – más-más osztályozási szempontokat figyelembe véve – szoktak beszélni kalandregényről, családregegyről, lélekábrázoló regényről, bűnügyi regényről (detektívregényről, krimiről); tudományos-fantasztikus regényről (science fiction [szájsz fiksön]); gyermekregényről, állatregényről.

- 30 A regénynek szinte nincsenek is műfaji kötöttségei. Szövegében éppen ezért a legkülönbözőbb szövegelemek fordulhatnak elő. Az alapvető közlési forma a közvetlen szerzői elbeszélés és a színtereket, személyeket bemutató leírás. A szereplők beszélgetéseit a párbeszéd (dialógus), ki nem mondott gondolatait, érzéseit a magánbeszéd, a belső monológ közvetíti. Ezeken kívül még levelek, szónoklatok, kisebb betétnovellák (epizódok), kommentárok, rövidebb értekezések, eszmevetések is váltogathatják egymást. [...]

- 35 Családregegy: egy család több nemzedékének történetét előadó regényfajta; legjellegzetesebb darabjai a modern polgári regényirodalomban lelhetők fel (pl. Thomas Mann: A Buddenbrook-ház, Galsworthy: Forsyte Saga).”

Forrás: <https://tudasbazis.sulinet.hu/HU/magyar-nyelv-es-irodalom/irodalom/irodalom-8-osztaly/a-regeny-mufaja/a-regeny-mufaja>, letöltés:

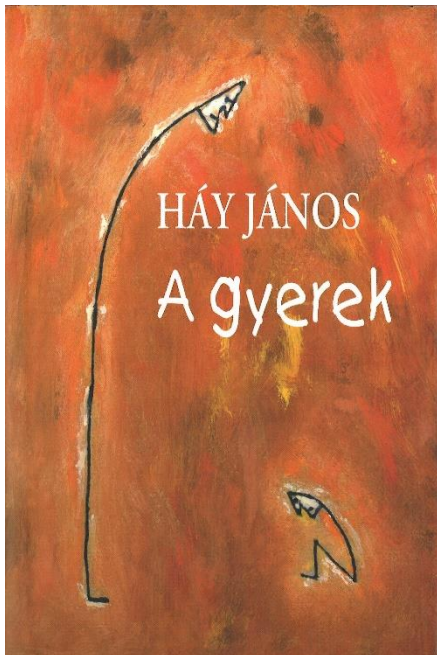
2020. 08. 14.

322 szó

3. mintafeladat (A 2. mintafeladat változata egy kötelező olvasmány alapján.)

**Tétel: Regénytípusok és -témák a posztmodern (20–21. századi) irodalomban, a 7. évfolyamos kötelező olvasmány alapján – a családi történet (családtörténet), a család, illetve a családi múlt mint a jelent és a jövőt is meghatározó erő Háy János *A gyerek* című regényében**

4. Mutassa be, hogyan jelenik meg az idézett részletben és a regény borítóképén az apa-fiú, illetve a gyerek-felnőtt viszony!
5. Fogalmazza meg, mennyiben vetíti előre a regény cselekményét, alapgondolatait az elbeszélő az idézett részletben! Ezen keresztül térjen ki a regény jellemzőire (pl. az elbeszélő alakja, nézőpontja, elbeszélésmódja, a cselekmény megformálása, a regény szerkezete, motívumai, elbeszéléstechnikai jellemzők, stilisztikai jellemzők, irónia, humor)!
6. Fogalmazzon meg saját álláspontot, gondolatokat arról, melyek voltak a regény legfontosabb, legérdekesebb tartalmi, gondolati elemei, mozzanatai!



Háy János: *A gyerek*

Könyvborító Háy János  
*Álló felnőtt, ülő gyerek*  
című festményének  
felhasználásával.  
Tervezte: Neyer Éva.  
Kiadás: Új Palatinus  
Könyvesház Kft., 2007.

5 „Amikor a férfi, a felesége apja azt mondta neki, hogy apád helyett apád leszek, és  
töltött egy pohár bort, ő akkor megölelte ezt a férfit és koccintott erre a rokoni  
egyezségre, de magában köpött az egészre, s csak azért fogadta el az ajánlatot, mert  
egyáltalán nem tudta elképzelni, miképp kezdi az életet így, hogy a faterja mindent  
5 elivott az anyján kívül, de az anyjának is mindenét, s rá nem hagyott semmit, legfeljebb  
azokat a terhes emlékeket, amik az apához, s ezen keresztül az ő gyermekkorához  
kapcsolódnak. Azt mondta persze az apa, azért, mert elvették tőle, mert az egy olyan  
kor volt, amikor elvették azt, amije volt az embernek vagy az anyja közbenjárására  
elkobozták, s hogy ha kell neki, mármint a fiúnak örökség, kérje az anyjától, mert ő a  
10 fiú anyjának odaadott mindent, így mondta, hogy mindent, például az életét is. S bár  
nem akarta volna a műhelyt és a földeket, de azt is, meg a szerszámaikat is, pedig azt

végképp meg akarta őrizni, és neki, mármint a fiának akarta meghagyni, hátha, még akkor is, ha nem lesz asztalos, sosem lehet tudni, pár fogásra megtanította. Ugye emlékszik a fiú, hogyan kell például – és itt mondott egy sokak számára ismeretlen szót, hogy hogyan kell nótát vágni. A fiú bólintott akkor, és egy pillanatra megingott a gyűlöletében, mert tényleg meg tudta fogni azokat a vésőket, azokat a fűrészeket, azokat a reszelőket és simítókat, amiket az apja neki szánt és mostmár tényleg nincsenek meg. Hogy mért is vesztek el? Aztán visszatért ahhoz a reális érzéshez, hogy mindegy, hogy elméletileg neki mi volt szánva, jelen pillanatban nincs semmi, a semmiben pedig lakni nem lehet, a semmit nem lehet megfogni, a semmivel nem lehet nótát vágni, szemben mindazzal, amit a lány apja ajánlott, hogy két első szoba, udvar, állatok, és segítség, ami azért nem kevés.

Majd a mama, így mondta az új apa, akinek apasága a férfi részéről nem volt igényelve, majd a mama fog főzni rájuk, ő pedig dolgozhat az asszonnyal annyit, amennyit, s a munkamennyiséggel arányosan növekszik a bevétel, magyarázta az újonnan szerzett apa, s a megnövekedett bevétel jobb, kényelmesebb életet eredményez. Ám, ha még többet dolgoznak, akkor ez tovább fokozható, s végül, ha lesz majd gyerekük, akkor annak már minden eddigi könnyebbségnél is könnyebb életet tudnak biztosítani. És a sornak itt nincs vége – mondta a férfi –, mert annak a gyerekek is lesznek gyerekei és folytathatná. Ekként ez a döntés tulajdonképpen hosszútávra, ha nem éppen a lehetséges leghosszabb távra szól.”

Forrás: Háty János, *A gyerek* (részlet), Új Palatinus Könyvesház Kft., 2007, 15-17.

407 szó



#### 4. mintafeladat

**Tétel: Totalitárius rendszerek megjelenítése a 20-21. századi epikus irodalomban (a 6-7. évfolyamon kötelező és választott olvasmányok, pl. Örkény István: Tóték, George Orwell: 1984 és Bodor Ádám novellái közül választott mű, illetve művek alapján)**

Az alábbi cikk bevezetője szerint „Érdekes interjút közölt a New York-i *International Cosmopolitan* című folyóirat 1939. januári száma a diktátorok lélektanáról. Az interjúalany, C. G. Jung, a kor híres pszichiátora, akkor beszélt Európa diktátorairól, Hitlerről, Mussoliniról és Sztálinról, amikor azok nemcsak hogy éltek, hanem a II. világháború előtt álltak.” Ebből az interjúból indult ki a cikk szerzője, aki az idézett részletben a diktátor és környezete viszonyát elemzi.

1. Emelje ki az idézett részletből, milyen magatartásformákat, szerepeket lát a szerző a diktátorok környezetében, és hogyan viszonyul, hogyan bánik ezekkel a szereplőkkel szerinte a diktátor!
2. Mutassa be, ezekből melyek jelennek meg a választott műben vagy művekben, illetve milyen egyéb jelenségeket emelnek a középpontba!
3. Mutassa be, hogyan hitelesíti a választott mű elbeszélője a szöveget, állításait (pl. elbeszélésmód, cselekmény- és jellemformálás, előismeretek, valóságjelemek bevonása, stilisztikai megoldások)!

#### **Bartus László: A diktatúrák lélekrajza**

„Egy diktátor felismerhető arról, hogy azokat a társait, akikkel együtt indult – attól függően, hogy a diktátor politikai vezető, maffiavezér vagy szektavezér – félreállítja, száműzi vagy megöli. Nem tűr maga mellett olyan személyt, akinek a szava az övével hasonló súllyal esik latba. Vagy olyanokat, akik ismerik korábbi énjét, és emiatt nem misztikus tisztelettel és csodálattal tekintenek rá. A diktátor ilyenkor a fiatalabb generációból, a később csatlakozottak közül szemeli ki közvetlen munkatársait. Olyan embereket választ, akiknek kezdetben megtiszteltetés, hogy a vezért ismerhetik, szolgálhatják, a második vagy harmadik vonalból az első vonalba emelkedhetnek. A diktátor jó érzéssel választja ki azokat az embereket, akiken látszik a tisztelet és az odaadás, és akiknek a lelke fölött uralkodni képes.

Szakemberek szerint nemcsak a diktátor beteg, hanem azok is, akik kiszolgálják. Ezek az emberek elveszítik a lelki tartásukat, önállóságukat, a diktátortól függ a lelkiállapotuk. Valóságos kiképzésen mennek át, amelynek során a vezér szabályosan idomítja, „betöri” őket, mint egy lovat. Kiirt belőlük minden önállóságot. Szeszélyesen csap le rájuk vagy dicséri meg őket. A kolbász és az ostor módszerével alakítja ki a feltétlen engedelmességet. A munkatársait szolgálókká alacsonyítja le, akik a félelem és a rettegés légkörében élnek. Mivel ettől szabadulni szeretnének, lesik a diktátor minden szavát, akaratát, hogy a dicséretét kiérdemeljék. Nemcsak gyenge lelki alkatról és összetört személyiségről van szó. Ezek az emberek egy idő után betegesen alkalmazkodnak. A diktátor fejével gondolkodnak, átváltoznak, kettős tudatuk alakul ki, kitalálják a vezér gondolatait, elveszítik saját énjüket, az önkontrolljukat, utánozzák a vezér szokásait, a beszédét, hanghordozását, az öltözködését. Szinte belebújnak a diktátor lelkébe a kényszeres hasonulás során, majdnem eggyé válnak vele, és a vezér ezt várja el tőlük. Gátlás és önálló gondolkodás nélküli zombikká, akarat nélküli gépekké válnak, elveszítik az erkölcsi érzéküket, bármire hajlandók. Felfüggesztik a

lelkiismeret működését, olyanok, mintha programozva lennének. Nincs olyan hazugság, nincs olyan gazemberség, amivel ne lennének képesek azonosulni, vagy amit a diktátor parancsára ne hajtanának végre. Ezek az emberek életveszélyesek.

30 Minden diktátornak van legalább néhány ideológiai támasza, közvetlen munkatársa, aki az ő fejével gondolkodik, aki a beteg lelkének szállítja a bizonyítékokat, hogy a vezért valóban üldözik. [...] A végrehajtók nincsenek a részletekbe beavatva. A diktátor nem bíz meg soha senkiben, hogy magától jól csinál majd valamit. Meggyőződése, hogy csak totális kontroll alatt és nyomásgyakorlás útján lehet az embereket vezetni.

35 A diktátor gondoskodik arról, hogy a környezetében mindenkit megalázzon, mindenkit kompromittáljon, lejárasson és bűnrészessé tegyen. Nem véletlen, ahogyan kiosztja a szerepeket, személyre szabva, hogy ki milyen jogellenes, alkotmányellenes törvényt nyújtson be. Senki nem maradhat tiszta. Mindenki kap annyi pénzt is, hogy piszkosnak érezze magát, és ne merjen fellázadni. A diktátor környezetében a félelem az úr. A paranoiás ember kiszámíthatatlan, állandóan készenlétben áll, állandó  
40 készenlétet igényel, és soha nem fárad. Az alattvalókat egymással szemben is megosztja, kijátssza, hogy elejét vegye az összeesküvéseknek.”

Forrás: <http://nepszava.com/2011/08/velemen/bartus-laszlo-a-diktaturak-lelekrajza.html>, letöltés: 2020. aug. 15.

452 szó

## 5. mintafeladat

### Tétel: A magyar nyelv „ügyei”

1. Foglalja össze röviden a Bessenyei György röpirataiból és a Balázs Géza nyelvész cikkéből vett idézetekben megjelenő gondolatokat!
2. Ezekből kiindulva és ismereteire támaszkodva vázolja fel röviden, hogyan alakultak a magyar nyelv „ügyei” a 19-21. században!
3. Gyűjtse össze és mutassa be, milyen személyes tapasztalatai vannak mint európai iskolás diáknak a kérdésben, és fogalmazza meg, milyen kérdéseket vet fel napjainkban a magyar nyelv „ügye” (változása, létformája, viszonya más nyelvekhez stb.)!

„Jegyezd meg e nagy igazságot, hogy soha a földnek golyóbisán egy nemzet sem tehette addig magáévá a bölcsességet, mélységet, valameddig a tudományokat a maga anyanyelvébe bé nem húzta. Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, de idegenen sohasem.”

Bessenyei György: *Magyarság* (Részlet, 1778)

Forrás: Bánki István – Pála Károly: *Irodalmi szöveggyűjtemény 10*. Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2004

38 szó

5 „Mindezeket együttvévén könnyű általlátni nemcsak azt, hogy a mi nemzetünk a maga nyelvének öregbítésében és pallérozásában<sup>1</sup> még ez ideig nem járt egyenes úton, hanem azt is, mi volna arra a legegyszerűsebb út és a legtekélyesebb eszköz. Tudnillik egy tudós magyar társaságnak felállítatása, amelynek egyedülvaló dolga az lenne, hogy a mi nyelvünket minden tudvalévő dolgokra kiterjessze, annak szólásának formáit kipallérozza, vagy útjukat is, a dolgoknak és a nyelvnek természetéhez alkalmaztattakat<sup>2</sup> találjon, s maga mind a fordításokban, mind egész munkák írásában, az egész magyar hazának példát mutasson.”

Bessenyei György: *Egy magyar társaság iránt való jámbor szándék* (Részlet, 1781)

Forrás: Bánki István – Pála Károly: *Irodalmi szöveggyűjtemény 10*. Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2004

85 szó

5 „A nyelvek túlnyomó többségének gyors kihalásáról egy évtizede olvashatunk komor előrejelzéseket. Korábban is pusztultak ki nyelvek, és keletkeztek mások, most azonban lehetséges, hogy egy minden eddiginél nagyobb mérvű nyelvkihalás előtt áll az emberiség. Sok tízezer év alatt egy, vagy inkább kevés nyelvből lett sok ezer, majd megállt a nyelvek szaporodása, s egy-kétezer éve elkezdődött a nyelvek folyamatos visszaszorulása, kihalása. Ma még mindig sok ezer nyelvet számlálhatunk meg, ám a nyelvi közlés teljességét felmutató nyelvek száma alig néhány tucat, legföljebb száz. Ma úgy tűnik, hogy csak azoknak a nyelveknek van esélyük a fennmaradásra,

---

<sup>1</sup> csiszolásában, művelésében

<sup>2</sup> alkalmazkodókat, illeszkedőket

10 amelyeket nagyobb, legalább több tízezres népesség beszél, és legalább egy  
országunk hivatalos nyelveként tartanak számon. [...]

A magyar nyelv esetében az államiság, Magyarország megléte fontos tényező. S most  
aligha képzelhető el olyan magyar politika, amely a magyar kultúrát és nyelvet föladná.  
De az is nyilvánvaló, hogy a politika sokféle érdekek, kötelek foglya, s ismerünk a  
15 történelemből olyan országokat, amelyek jóváhagyták hódítók, gyarmatosítók nyelvét,  
sőt hivatalos nyelvvé erőltették azt. Tehát e területen sem lehetünk egészen  
nyugodtak.

S egyáltalán nem lehetünk nyugodtak a határokon kívül élő magyarok nyelvvel  
kapcsolatban. A magyar nyelvterület minden szélén, más országokban, a magyar  
nyelv szórványosodik, vagyis foszladozik, leszakad a nyelvtömről. A határokon kívül  
20 szinte mindenütt, más és más okok miatt, a magyar nyelv visszaszorulóban van. A  
magyar nyelv szétfejlődése, szétesése 1920-ban megindult, és az eltelt 90 év alatt –  
különböző mértékben – erőteljesen előrehaladt.

Az identitás kérdése az egyéni akarattól függ. Szögezzük le: az „azonosság”, az  
etnocentrikusság, vagyis a saját néphez, nyelvhez való erőteljesebb kötődés az egyik  
25 legősibb emberi érzélem, és éppen ezért nem kritizálható, nem gúnyolható.  
Természetes, ha valaki jobban szereti saját kultúrájú, nyelvű sorstársait, mint másokat.  
Ezzel a természetes vonzódással sokszor visszaéltek az elmúlt évszázadokban.  
És ezzel a „helyi jellegűséggel”, „helyi érdekűséggel” van nagy baj a 20. és immár a  
30 21. században. A halmazfalu, útifalu, orsós utcájú falu, zsákfalu ma „világfaluvá”  
(global village) alakul: ennek előnyeivel és tengernyi hátrányával. Új országok, változó  
határok, átalakuló tájak, külső-belső migrációk, folyamatos politikai és gazdasági  
rendszerátalakítások, felfokozott közlekedés, tömegkommunikáció, informatika rendezi át  
újra és újra szellemi és gazdasági téren a kontinenseket.”

Balázs Géza: *A magyar nyelv jövője*. Forrás, 2010., 7-8. szám  
Forrás: <http://www.forrasfolyoirat.hu/1007/balazs.pdf>, letöltés: 2018. május 10.

342 szó

## 6.5. A szóbeli vizsgarész értékelőlapja Magyar nyelv L1 tantárgyból HU L1

A vizsgázó neve:	
------------------	--

Tételszám:	
------------	--

KOMPETENCIÁK / Értékelési tartományok	SZÖVEGÉRTÉS Értelmezés Kritikai gondolkodás Tantárgyi háttérismeretek alkalmazása	SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS Érvelés Nyelvi tudatosság
25-20	<ul style="list-style-type: none"> <li>A vizsgázó a tételének megfelelő (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló kifejtésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját, fő kérdésfelvetéseit.</li> <li>Megfogalmazza a tétel témájával kapcsolatos értékelő véleményét.</li> <li>Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyőzően alkalmazza, kifejtését megfelelő példákkal támasztja alá.</li> <li>A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyőző.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Az előadásmód önálló, folyamatos, érthető. A felelet gondolatmenete rendezett, átlátható.</li> <li>Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyőző; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérőket.</li> <li>Fogalomhasználata pontos, szókinccse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.</li> </ul>
19-13	<ul style="list-style-type: none"> <li>A tétel kifejtése lényegében önálló, a főbb megállapítások alapvetően helytállóak.</li> <li>A felelet kifejezi a felelő témával kapcsolatos véleményét.</li> <li>A tétel kifejtése rendszerezésre törekvő, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos.</li> <li>Előfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható.</li> <li>Az előadásmód néhol akadozó vagy körülményes.</li> <li>Fogalomhasználata, szókinccse a témának megfelelő, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordul elő benne.</li> </ul>
12-1	<ul style="list-style-type: none"> <li>A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítően, a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, művek, fogalmak ismeretével csak töredékesen rendelkezik.</li> <li>A felelethez elengedhetetlenül szükséges a kérdező tanár segítsége.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható.</li> <li>A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható.</li> <li>Nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókinccs).</li> </ul>
<b>ELÉRT PONTSZÁM:</b>	..... / 25 pont	..... / 25 pont

<b>ELÉRT PONTSZÁM ÖSSZESEN:</b>	..... / 50 pont
---------------------------------	-----------------

<b>ÉRDEMJEGY:</b>	
-------------------	--

Dátum:

A vizsgáztató aláírása:

Pontátszámítási táblázat:

		<b>érdemjegy</b>	<b>pontszám</b>
<b>A</b>	Kitűnő	<b>10</b>	50-49
		<b>9,5</b>	48-47
		<b>9</b>	46-45
<b>B</b>	Jeles	<b>8,5</b>	44-43
		<b>8</b>	42-40
<b>C</b>	Jó	<b>7,5</b>	39-38
		<b>7</b>	37-35
<b>D</b>	Közepes	<b>6,5</b>	34-33
		<b>6</b>	32-30
<b>E</b>	Elégséges	<b>5,5</b>	29-28
		<b>5</b>	27-25
<b>F</b>	Elégtelen (gyenge teljesítmény)	<b>4,5</b>	24-23
		<b>4</b>	22-20
		<b>3,5</b>	19-18
		<b>3</b>	17-15
<b>FX</b>	Elégtelen (nagyon gyenge teljesítmény)	<b>2,5</b>	14-13
		<b>2</b>	12-10
		<b>1,5</b>	9-8
		<b>1</b>	7-0